Ret og Frihed

Nr. 29 **Udgivet af Retsliberalt Forum og Retsforbundet i forening** **AUGUST 2026**

ENHVER SIT

GRUNDSKYLD
Ejere af jord kompenserer fællesskabet for de fordele, ejerskabet giver.
Provenuet anvendes til afvikling af skatter og afgifter.

PERSONLIG FRIHED
Min frihed ender, hvor min næstes ret begynder.

STATSMAGTENS BEGRÆNSNING
Så lidt stat som muligt – plads til frit samvirke til fælles bedste.

FRIHANDEL
Alle lande og personer kan købe og sælge på lige og retfærdige vilkår.

Indholdsfortegnelse

Bemærk også bagerst i bladet invitationerne til samtalemøder i København og invitationen til Retsforbundets sommermøde - markeret med rødt!

Indledende klumme og logo v/ redaktionen.
ARTIKLERNES NUMRE.
1. Ved kaffemaskinen v/ Peter og Pia.
2. AI om Retsforbundets politik v/ ChatGPT.
3. Kun for grundskyldsnørder (reaktion på svar i nr. 28) v/ Per Møller Andersen, Gustaf Nils Grunnet Løvenlund og red.
4. Anmeldelse af bogen: "Mogens Glistrup 100 år" v/ redaktionen.
5. Indlæg fra vore læsere mv. v/ læserne og redaktionen.
6. Uddrag af artikel v/ Ebbe Kløvedal Reich
7. 125-året for systemskiftet – gør parlamentarismen 100% v/ Thorkil Sohn.
8. Ungdommen, 68èrne, Marx og George v/ Internetmediet "Kontrast"
9. Korte citater fra avisartikler med korte kommentarer v/ redaktionen.
10. Arbejdsfri og ufortjente gevinster og monopolgevinster v/ redaktionen
11. Tyren v/ Henry George
12. Den nye regerings boligpolitik v/ "Firkløverregeringen" og redaktionen.
13. Download interessante ting v/ redaktionen.
14. Patientjournal v/ Retsforbundets sekretær.
15. Gamle retsstatsmænd: Viggo Starcke v/ redaktionen.

Bagerst i bladet: PRAKTISKE OPLYSNINGER.
A. Indkomne bidrag, elektroniske medier og medlemskab mv.
B. Generalforsamling i Retsforbundet.
C. Samtalemøder i København.
D. Retsforbundets sommerstævne 2026. Alle er velkomne.
E. Om bladet "Ret og Frihed".
F. Generel info om Retsforbundet.
G. Generel info om Retsliberalt Forum.
H. Baggrundsviden og materialer.

De små røde sentenser i firkant er korte "retstatscitater" - som kan læses for sig selv.

Indledende klumme

v/ redaktionen

Kære medlemmer af Retsforbundet og andre læsere.
Hermed "Ret og Frihed" nr. 29, som vi håber, I vil få udbytte af at læse.

Tavshed er guld???

Så kort kan vi beskrive mediernes behandling af vort bidrag til den debat, som efterhånden finder vej til både valgkampe og medierne. Nemlig debatten om boligmarkedets betydning for den stigende ulighed i Danmark.
Både Politikken, Information, Kristeligt Dagblad, Jyllands-Posten og Avisen Danmark har endda haft emnet til behandling som særlige temaer.

Siden sidste nummer af Ret og Frihed har Retsforbundet sendt over 20 lange og korte indlæg til både de nævnte aviser og pressen i øvrigt. Og – dette være sagt uden pral – det er saglige og konstruktive indlæg. Det vil kvalificere debatten, hvis de sædvanlige mainstreamholdninger og symptombehandlingsforslag bliver udfordret af en kritisk presse.

To hæderlige undtagelser skal dog nævnes: Internet-medierne Zetland og Kontrast. Tak for det frisind, at vi må komme til orde.
Og tak til journalist Fie Dandanell for at skrive i Zetland som svar på vort indlæg: "Synes seriøst det er sygt spændende, Retsforbundets tanker her. Jeg forstår faktisk ikke, hvorfor I ikke har mere spilleplads i den offentlige debat."

Den sædvanlige ramme øverst på forsiden er ændret.

Formålet med denne ramme er at give en kort forklaring på vore grundlæggende værdier ud fra vore fire slagord. Dette er selvsagt ikke nogen let opgave. Derfor beder vi vore medlemmer og vore læsere om at kommentere på forsøget.

"ENHVER SIT" foreslås som en samlet overskrift over vores værdier. Disse ord kan måske? lyde lidt rethaveriske? Vi anfører derfor et vers af Grundtvig:

> ***Kærlighed alt sit udretter***
> ***som nødvendigt, men dog frit,***
> ***flytter frit, hvad loven sætter:***
> ***skellet mellem mit og dit,***
> ***er ej blot dog at undskylde,***
> ***men er hele lovens fylde.***

Her sættes tingene på plads. Loven er skellet mellem dit og mit Og det skal ikke undskyldes – det er hele lovens fylde. Grundvolden og livsbetingelsen for et godt samfund. Og i øvrigt øvrighedens første og største opgave.

Kærligheden flytter så frit, hvad "enhver" har fået som "sit". Barmhjertelighed er en privat sag, hvor man bruger sine egne lovligt tjente midler. Og retfærdighed en øvrighedssag. "Statsbarmhjertelighed" er at give andre folks penge væk (vel sommetider som en "nødløsning", fordi den grundlæggende uret fører til unødvendig nød. NB. De fleste politikerne tror, at "symptombehandlingen" er selve helbredelsen).

Nye vinkler på sagen i dette nummer.

Redaktionen har ønsket at supplere deres beskedne intelligens med AI - den kunstige intelligens. Det må jo kunne frembringe det perfekte resultat!!!! Som kan ses i artikel 2.

Af en eller anden grund synes vi i Retsforbundet at være tiltrukket af personer, der bevæger sig i deres helt egen selvstændige retning. Derfor beskæftiger vi os i dette nummer med en bogudgivelse om Mogens Glistrup (100 året for hans fødsel - artikel 4)

Og med Ebbe Kløvedal Reich, hvor vi bringer et uddrag af hans artikel fra 1994. Her går han helt ned til "grundfjeldet", som georgismen står på. Georgismen er nemlig ikke i første række en økonomisk ide – det er kun en bivirkning, at "retfærdighed ikke bare er rigtigt, det betaler sig ovenikøbet". Altså er økonomien noget, som kommer i 2. række. I virkeligheden kan vi opnå en god levestandard med langt mindre spild og mindre arbejdstid. Og bruge tiden til noget bedre. Se artikel 8.

Og så tiltrækkes vi af historiske jubilæer. I sidste nr. var det 250-året for den amerikanske uafhængighedserklæring. Nu dividerer vi med to og omtaler 125-året for system-skiftet (parlamentarismen). Se artikel 7.

Endelig bringer vi på næste side "Den retsliberale firkant", der afbilleder det politiske landskab, tilsat en forklaring.

Retsforbundets situation.

Vi går stadigt (for) langsomt frem. Vi er nu 103 medlemmer, 933 modtagere af "Ret og Frihed" og 5.500 følgere på Facebook.
Vi er taknemmelige for enhver, der mener, vores sag er værd at støtte og at vores stemme bør lyde. Hvad enten du vil bidrage aktivt eller "nøjes med" at løse medlemskab, give et bidrag, melde dig som modtager af "Ret og Frihed eller som "følger" på vores Facebook. Eller – hvis du modtager bladet som institution/medie – såmænd bare

udvise frisind og lade bladet ligge frit fremme en tid, så enhver kan læse det.

For god ordens skyld bemærkes, at alle navngivne indlæg står for forfatternes egen regning og ikke nødvendigvis er sammenfaldende udgivernes synspunkter.
Og der kan frit "svares igen" i næste nr. af bladet.
Og der er ingen censur i "Ret og Frihed" (udover hvad pladshensyn byder og at indlæg skal omhandle Retsforbundets sag).

Baade Menneskekærligheden og Respekten for Mennesket Ret er Pligter; men Menneskekærligheden er kun en betinget Pligt.
Retfærdigheden derimod en ubetinget, uomgængelig, bydende Pligt, som den, der vil hengive sig til Godgørenhedens søde Følelser, først maa sikre sig ikke at have overtraadt.

Viggo Starcke

Retsliberalt Logo

Logoet er designet af nu afdøde skovfoged Ejnar Pedersen og afbilleder det politiske landskab på en ny måde – **defineret ud fra ideologiernes ejendomsretsforståelse.**

Traditionelt taler man om det politiske landskab som en skala fra venstre til højre – fra yderpunkterne kommunisme (det røde felt) til kapitalisme (det sorte felt).

Det røde yderpunkt kommunisme er karakteriseret ved, at staten bemægtiger sig såvel jordens resurser som arbejdsudbyttet – alt er statens og alle ender i fattigdom.

Og det sorte yderpunkt kapitalisme er karakteriseres ved, at private bemægtiger sig såvel jordens resurser som arbejdsudbyttet - og jordejerne ender med at skumme fløden, mens fanden tager de sidste.

Standpunktet i midten - mellem venstre og højre, når man bevæger sig væk fra de røde og sorte yderspidser – betegnes oftest som "social-liberalisme". Det er det gule felt – den mellemform, som de fleste tror, er den eneste mulige mellem kapitalisme og kommunisme. Det er det ejendomsretsbegreb, som vi kender i Danmark. Og det forener den dårligste side af kommunismen (nemlig at staten gennem skat og afgift stjæler af arbejdsudbyttet) med den dårligste side af kapitalismen (nemlig at private ejer jorden og dens resurser) - og vi ender i et bureaukratisk mareridt af politisk symptombehandling for at redde samfundsbygningen fra at styrte sammen pga. det dårlige fundament.

Ejnar Pedersen "opfindelse" var, at mellemformen mellem kommunisme og kapitalisme kan skabes på en helt anderledes og bedre måde – nemlig det grønne felt: RL = Retsliberalisme, som forener den bedste side af kommunismen; nemlig at fællesskabet ejer jorden og dens resurser med den bedste side af kapitalismen; nemlig at den, der gør arbejdet og stiller produktionsapparetet til rådighed, får arbejdets og produktionskapitalens frugter.

Enhver sit – kong Valdemar og Retsforbundet

Modtaget fra vort medlem Per Møller Andersen, der henviser til Jyske Lovs fortale, som derfor gengives med fed skrift.

"For Valdemar var "enhver sit"" en forudsætning for et godt samfund. For Retsforbundet er "enhver sit" et mål"

Med lov skal land bygges, men ville enhver nøjes med sit eget og lade andre nyde samme ret, da behøvede man ikke nogen lov. Men ingen lov er jævngod at følge som sandheden, men hvor man er i tvivl om, hvad der er sandhed, der skal loven vise sandheden. Loven…… skal ikke gøres eller skrives til nogens særlige fordel, men til gavn for alle, der bor i landet.

"Enhver sit" indgår nu – med denne inspiration fra Per – som overskrift i forslaget til kort forklaring af vore synspunkter (rammen allerøverst på forsiden).

Mvh. Redaktionen.

1. Ved kaffemaskinen

Har du en ide til, hvad Peter og Pia skal snakke om i næste nummer, kan de kontaktes via retsforbundet@mail.dk
NB. Der er til dette nummer kommet så mange ideer til Peter og Pia, at vi beklager, hvis dit samtaleemne ikke fandt vej.

Pia: Hej Peter. Min kæreste og jeg skylder over 4 millioner på vores lille rækkehus, som vi købte for 2 år siden. Vi bliver da ruineret, hvis dit mærkelige parti får indført mere grundskyld.

Peter: Ja, men det er vel ikke al gælden, som skyldes grunden og beliggenheden tæt ved centrum og den smukke sø?

Pia: Næh – huset er vurderet til halvdelen af prisen.

Peter: Så grunden var ca. 2 millioner værd i 2024? Men jeg ved da, er priserne dernede ved søen er steget helt vildt siden.

Pia: Ja, vores nabo solgte i sidste måned for 650 tusinde mere end vi gav i 24.

Peter: Så det har I vel også tjent over ½ million – selv om tjent er et misvisende udsagnsord. Det er endda mere end din løn efter skat her i firmaet.

Pia: Ja, men vi kan jo ikke spise mursten – de er for hårde at tygge.

Peter: Jo, det kan I da godt – det er jo bare at sælge og så købe mad for 690.000 kr.

Pia: Ja, men vi skal jo bo et nyt sted – det koster jo også mere.

Peter: Ja – det har du da ret i – det skal Jeres nye tvillinger jo også om en snes år. Hele det her cirkus med, at vi scorer helt vildt på beliggenheden fører kun til en spiral, hvor det bliver mere og mere umuligt for vore unger.

Pia: Ja, jeg kan godt se, at det ikke er helt rigtigt, at der er flere fordele ved at bo end der er ved at arbejde Men du svarer jo ikke på mit spørgsmål. Det er i øvrigt et typisk politikertrick. Peter, du er da ikke ved at blive partipamper og taktiker?

Peter: Nå, spørgsmålet om at I bliver ruinerede, hvis vi får mere grundskyld? Sorry. Ja, der rører du ved et problem. Derfor skal det ske gradvist. Hvis vi starter forsigtigt, vil grundskylden i første omgang kun bevirke, at prisstigningerne stopper. Og du får jo mere i løn, mere til Jer selv.

Pia: Grundskyld får da ikke min løn til at stige.

Peter: Jo, staten får jo nye indtægter – og det skal gå til at sætte skat og moms ned. Og så går vi langsomt videre og starter en god spiral, hvor vi ikke lever af friværdi; men af nyttigt arbejde - i stedet for en vildere og vildere karruseltur på boligmarkedet. Vore hjem bør være til for at opfylde vore behov – og ikke et spekulationsobjekt.

Pia: Ja, Peter – drømmerier og dommedagsteorier er taknemmelige. Min kæreste og jeg får du nu ikke med i Retsforbundet. Selv om kontingentet, som du lokker mig med, kun er 100 kr. Dem bruger jeg hellere på balloner med varm luft.

Peter: Men du bliver jo alligevel ved med at spørge mig om Retsforbundet hele tiden.

Pia: Vi må tilbage på vores pind igen. Men OK, Peter – jeg kan godt lide at tale om Paradis og Utopia. Det er bedre tidsfordriv end DRs underholdning.

Uærlig rigdomserhvervelse finder sted, når et menneske i ly af monopoler kan flytte den velstand, andre har skabt, over i sit eje. Det er også det, staten gennem sit beskatningsmonopol gør sig skyldig i.

Frit efter C. N. Starcke

2. Redaktionen spørger ChatGPT om Retsforbundets politik

Redaktionen spørger:
Hvad vil der ske, hvis man inddrager jordrenten til statskassen og anvendte beløbet til at nedsætte skat og afgift på løn og produktion?

AI svarer:
At inddrage den fulde jordrente og bruge provenuet til at nedsætte skatter på arbejde og produktion er kendt som georgisme. Det vil fjerne incitamentet til jordspekulation og gøre arbejdskraft billigere, hvilket kan øge den økonomiske vækst
Her er de vigtigste konsekvenser af en sådan model:

Ingen skat på arbejde:
Med lavere indkomstskat og arbejdsmarkedsbidrag får du mere udbetalt af din løn, hvilket markant øger incitamentet til at arbejde og tage ekstra vagter.

Lavere priser og mere produktion:
Lavere afgifter og selskabsskat (erhvervsskatter) gør det billigere at drive virksomhed. Det styrker danske virksomheders konkurrenceevne og kan tiltrække udenlandske investeringer.

Jordspekulation forsvinder:
Når hele den løbende jordrente tilfalder staten, vil grundens købspris teoretisk set falde til 0 kr. Retsforbundet og andre fortalere mener, at det vil stoppe opskruede boligpriser, fordi man udelukkende betaler for mursten og vedligeholdelse.

Store tab for nuværende boligejere:
Da jorden mister sin markedsværdi, vil det udradere friværdien for nuværende boligejere. Det vil kræve en meget langsom indfasning eller en kompensation for ikke at udløse en finansiel krise, som når Finans Danmark rådgiver om boligøkonomi.

Udfordring med dækning af provenu:
Den samlede årlige grundskyld i Danmark udgør kun en brøkdel af de mange milliarder, der opkræves via indkomstskat og moms. Man kan derfor ikke finansiere en fuldstændig afskaffelse af indkomstskatten alene ved grundskylden.

Så spørger redaktionen igen:
Bliver "udfordringen med dækning af provenu" ikke mindre, da også staten får lavere priser, ligesom udbetalingen af løn og overførselsindkomst kan nedsættes (pga. det lavere skattetryk) uden at modtager oplever forringelser?

AI svarer:
Jo, du har fuldstændig ret i din økonomiske logik.
Den udfordring, jeg nævnte før, bliver markant mindre, når man medregner de dynamiske effekter på statens egne udgifter.
Her er præcis, hvorfor statens udgifter vil falde, så det krævede provenu bliver mindre:

Skattefri overførselsindkomster:
Offentlige ydelser (pension, dagpenge, SU) kan sænkes nominelt. Da modtagerne ikke længere betaler indkomstskat, bevarer de den nøjagtig samme købekraft (realløn). Statens udgifter til overførsler falder massivt.

Lavere offentlige lønudgifter:
Staten er Danmarks største arbejdsgiver. Når indkomstskatten forsvinder, kan staten sænke bruttolønnen til sygeplejersker, lærere og politifolk.
Medarbejderne får stadig det samme udbetalt (netto), men det koster staten langt mindre.

Billigere offentlige indkøb:
Når afgifter og skatter på produktion og virksomheder forsvinder, falder produktionsomkostningerne. Det betyder, at de varer og tjenesteydelser, som staten køber ind fra private virksomheder (fx IT-systemer eller asfalt), bliver billigere.

Øget økonomisk aktivitet:
Når det bedre kan betale sig at arbejde og producere, stiger det samlede produktionsniveau (BNP). Det øger værdien af den jordrente, staten kan kradse ind, fordi efterspørgslen på erhvervsjord stiger.

Hvorfor hænger det så ikke 100 % sammen alligevel?
Selvom statens udgifter skrumper voldsomt, peger de fleste økonomiske modeller på, at der stadig vil være et hul. Det skyldes, at jordrenten i et moderne samfund som Danmark simpelthen udgør en for lille del af den samlede økonomi sammenlignet med det enorme velfærdsniveau, vi har valgt at finansiere (skoler, hospitaler, infrastruktur). Staten ville sandsynligvis stadig have brug for andre indtægtskilder, omend i et langt mindre omfang end i dag.

Så spørger redaktionen igen:
Når skatterne falder bort og jordrenten stiger, hvilken igen får flere skatter til at falde bort og jordrenten stiger igen og så videre...vil det så kunne ende med, at jordrentens inddragelse kan dække alle statens nuværende opgaver

AI svarer:
Ja, i ren økonomisk teori er det netop pointen. Den spiral, du beskriver, kaldes inden for georgistisk økonomi for en **positiv feedback-mekanisme**, og den understøttes af **Henry George-teoremet.**
Teoremet beviser matematisk, at under optimale betingelser vil de offentlige investeringer og opgaver skabe en stigning i jordrenten, der er nøjagtig stor nok til at finansiere selve opgaverne.
Her er forklaringen på, hvorfor denne spiral teoretisk set kan dække hele statens budget:

Spiralen kortlagt:

Første bølge: Staten fjerner indkomstskatten.
Virksomheder og arbejdere bliver mere produktive.
Øget overskud: Den øgede produktivitet skaber mere velstand. Da jord er en fastlåst ressource, som alle skal bruge for at bo og producere, presses efterspørgslen på gode placeringer op.
Jordrenten stiger: Jordens lejeværdi stiger markant, hvilket giver staten et større skattegrundlag.

Næste bølge: Staten kan nu fjerne de næste skatter (f.eks. selskabsskat eller moms). Det frigiver endnu mere vækst, som igen lejrer sig i jordværdien.
Hvorfor det kan dække statens nuværende opgaver:
Effektivitetsgevinsten (Dødvægtstabet forsvinder): De nuværende skatter på arbejde og forbrug (som moms og indkomstskat) fungerer som en bremse på økonomien. Økonomer kalder det et "dødvægtstab". Når bremsen fjernes, vokser den samlede økonomiske kage dramatisk. Da jorden opsuger denne vækst, bliver jordrenten stor nok til at erstatte de gamle, ineffektive skatter.

Staten skaber sin egen finansiering: Når staten bygger en ny metro, forbedrer hospitalerne eller sikrer god infrastruktur, stiger værdien af de omkringliggende grunde. I det nuværende system skattefinansieres metroen af arbejderne, mens de private grundejere scorer gevinsten. I det georgistiske system finansierer metroen sig selv, fordi staten inddrager den værdistigning, den selv har skabt på jorden.

Det skal så tilføjes, at AI til slut anfører, at ikke alle økonomer er enige heri. Der sagde AI et sandt ord!!

Vor politik er jævn og ligefrem. Vi vil kun tilføre samfundet, hvad der tilkommer samfundet, nemlig den værdi, som jorden tilføres ved samfundets vækst; men vi vil lade urørt for den enkelte, hvad der tilhører den enkelte.

Henry George

3. Kun for grundskyldsnørder

Reaktioner på redaktionens svar til vor læser Christian i forrige nummer.
Det oprindelige spørgsmål i nr. 28 fra vor læser Christian lød:
Hvor høj skal grundskylden være for at blive betragtet som fuld grundskyld? Hvor mange procent / promille?

Og svaret fra redaktionen lød. Godt spørgsmål. Fuld grundskyld betyder pr. definition, at jordens pris bliver 0 kr. En vurdering, der fastsætter en årlig lejeværdi, vil være at foretrække fremfor en procentdel af en vurdering af salgsværdien – som de vurderinger, vi har i dag. Disse vurderinger er baseret på forholdene i dag, hvor der næsten ingen grundskyld er. Derfor er både vurderinger, prisstigninger og mange folks friværdier meget store i f.eks. København. Og de vil jo begynde at gå mod O kr., når vi starter med grundskyld – det gør dem uegnede som udgangspunkt

Reaktion på svaret i nr. 28 fra vort medlem Per Møller Andersen, København

I nr. 28 bliver Redaktionen spurgt om, hvor høj grundskylden skal være for at blive betragtet som fuld grundskyld, altså hvor mange procent/promille:
Det svarer redaktionen ikke på, eller rettere: de svarer på noget andet – hvilket er såre almindeligt.
Jeg ved ikke om Redaktionen kender til vedlagte. Det er for langt til at gengive i Ret og Frihed.
Men på kort form og i almindelige termer gælder:
J - g x V = r x V
hvor J er Jordrenten, V er jordværdien/-vurderingen, g er grundskyldspromillen og r er rentefoden.
Så når man frem til:
Ved en grundskyldspromille (her i %) svarende til
- renteniveauet, fx. 5% opkræves halvdelen af jordrenten. (halvfuld grundskyld?)
- 2 x renteniveauet, 10%, opkræves 2/3 af jordrenten
- 100% opkræves ca. 95%.
Jordrenten og rentefoden fastholdes, Værdien/prisen beregnes for de forskellige procenter.

Der kan opfindes andre (og bedre) måder at opkræve grundskylden på; men det er ikke emnet her.

Reaktion på svaret i nr. 28 fra vort medlem Gustaf Nils Grunnet Løvenlund. København.

For at have noget, vi kan betragte som fuld grundskyld, skal hele jordrenten (grundens lejeværdi) inddrages. Dette kan man gøre på flere måder. Man kunne f.eks. forsøge at vurdere grundens lejeværdi direkte og lægge en op imod 100% afgift på denne.

Men lad os gå ud fra, at vi bruger det nuværende system med vurderinger af grundværdier, der sigter efter at ramme en antaget handelspris. Så kan man gradvist gennem en årrække sætte procentsatsen op (formelt er det så den kommunale grundskyldspromille).

Det er lidt komplekst at forklare sammenhængen her, men ud fra nogle gængse økonomiske formler (se Per Møller Andersens kommentar) kan vi regne os frem til, at hvis man lægger en 10% grundskyld på den vurderede handelspris for grunden, vil man inddrage ca. 66% af jordrenten (lejeværdien). Sætter man grundskylden til 20%, vil det svare til ca. 80% af jordrenten, og sætter man grundskylden til 50%, svarer det til ca. 90% af jordrenten.

Med det nuværende system vil man umuligt kunne inddrage 100% af jordrenten. Det gør måske ikke noget, da det er godt med en fejlmargin - og hvis man tillader 10-20% af jordrenten at forblive i private hænder, kan vi fortsætte med det nuværende system med vurderinger af ejendomme.

Det er værd at bemærke, at højere grundskyld alt andet lige fører til lavere grundpriser. Derfor er det lidt misvisende at tale i de høje grundskyldsprocenter.

En 50% grundskyld på en ejerlejlighed i København, der i dag (med meget lav grundskyld) er vurderet til 5.000.000, betyder ikke, at ejeren lige pludselig skal betale 2.500.000 om året i grundskyld. Ejerlejlighedens værdi vil falde, i takt med at grundskyldsprocenten gradvist stiger, og det vil den vurderede grundværdi også.

Et mere retvisende billede får man, hvis man kigger på tilsvarende lejligheder, der er lejet ud til markedsværdi i samme område. Størstedelen af lejen, der betales i København, er nemlig for beliggenheden — dvs. jorden eller grunden, som ejendommen står på.

En anden ting, der er værd at bemærke, er, at hvis man fjerner andre byrder — f.eks. skatter på arbejde — vil jordrenten stige. Derfor har vi heller ikke et retvisende billede af, hvor meget vi potentielt kan få ind via fuld grundskyld.

Nogle ville mene, at vi kun kan definere det som fuld grundskyld, hvis vi fjerner alle andre skatter og altså kun inddrager jordrenten — som så vil stige så meget, at den bør være tilstrækkelig til at dække nødvendige offentlige udgifter (imens decideret gavnlige offentlige investeringer vil betale for sig selv via den resulterende højere jordrente).

Redaktionens berigtigelse af svaret: Den komplette teori om sammenhængen mellem grundskyld og handelsværdi.

NB. Handelsværdien er det samme som (en korrekt) grundværdivurdering. De to ord er synonymer.

TEGNFORKLARING: - = minustegn : = divisionstegn
x = gangetegn + = plustegn

Jordrente : Rentefod = Handelsværdi
Denne formel angiver, at Handelsværdi og Jordrente hænger sammen (Handelsværdien er den kapitaliserede jordrente, som afhænger af fordelen ved stedet/beliggenheden).
Eksempel: Et areal kan lejes ud for 10.000 kr. om året. Rentefoden for jordkøb er 5 %
Arealet har en Handelsværdi på 10.000 kr.: 5% = 200.000 kr.

NB. Vi lader i det følgende jordrenten og rentefoden være faste. Dvs. vi regner ikke med, at der bliver ændrede "ydre" forhold.

Nu begynder vi så at opkræve grundskyld og får følgende:
Jordrente – Grundskyld = Privat Jordrente.
Denne formel angiver, at når vi opkræver grundskyld, bliver der tilsvarende mindre jordrente til ejeren.
Vi kan omskrive således:
Jordrente = Grundskyld + Privat Jordrente.
Denne formel angiver, at jordrenten nu deles mellem fællesskabet (Grundskyld) og ejeren (Privat Jordrente)
Vi kan så videre omskrive således: Grundskyld + Privat Jordrente – Jordrente = 0
Som kurve er det en hyperbel – den ser vi på til sidst (spejlvendt, så den er lidt nemmere at aflæse)
Da Grundskyld = Grundskyldsprocent x Handelsværdi og da Privat Jordrente = Rentefod x Handelsværdi kan vi indsætte disse værdier i formlen.

Grundskyldsprocent x Handelsværdi + Rentefod x Handelsværdi – Jordrente = 0
Denne formel angiver, at forskellen mellem Grundskylden og Jordrenten er Renten af Handelsværdien. Det, som vi ovenfor har døbt "Den private jordrente" = som er tilbage af jordrenten, efter at der er betalt grundskyld.

Vi prøver nu med vort eksempel at opkræve 5 % i Grundskyld.
5% x Handelsværdi (dvs. Grundskylden) + 5% x Handelsværdi (dvs. Den private Jordrente) – 10.000 kr. (Jordrenten, som er konstant) = 0
Vi løser nu denne ligning mht. Handelsværdien og får 100.000 kr. Og vi foretager en afprøvning for at bekræfte rigtigheden.

Grundskyld 5 % x 100.000 giver	5.000 kr.
+ Privat Jordrente 5 % x 100.000 giver	5.000 kr.
- stedets Jordrente	– 10.000 kr.
Giver som resultat ligningens højre side	0 kr.

Vi ser altså, at med en opkrævning af grundskyld på 5 % bliver halvdelen af jordrenten opkrævet som grundskyld og grundens værdi (og den private jordrente) falder naturligvis til det halve.

Vi prøver nu med en grundskyld på 20 %
20% x Handelsværdi (dvs. Grundskylden) + 5% x Handelsværdien (dvs. Den private Jordrente) – 10.000 kr. (Jordrenten, som er konstant) = 0
Vi løser nu igen denne ligning mht. Handelsværdien og får 40.000 kr. Og vi foretager en afprøvning for at bekræfte rigtigheden.

Grundskyld 20 % x 40.000 giver	8.000 kr.
+ Privat Jordrente 5 % x 40.000 giver	2.000 kr.
- stedets Jordrente	-10.000 kr.
Giver som resultat ligningens højre side	0 kr.

Vi ser altså, at med en opkrævning af grundskyld på 20 % bliver 80% af jordrenten opkrævet og grundens værdi (og den private jordrente) falder naturligvis med 80 %.

Opkrævning af grundskyld er således en DYNAMISK proces, idet selve opkrævningen nedsætter handelsværdien, som der skal betales grundskyldsprocent af.
Derfor falder handelsværdien og grundskyldsprocenten stiger, jo mere vi vil inddrage af jordrenten. Til sidst er handelsværdien mikroskopisk og grundskyldsprocenten 5-cifret (f.eks. 10.000 %). Disse høje procenter vil folk naturligvis stå uforstående overfor.

Det er derfor, retsstatstænkeren skovfoged Ejnar Pedersen og andre foreslår, at vi vurderer jordrenten direkte. Altså i vort eksempel simpelthen opkræver 10.000 kr. i (fuld) grundskyld og ophører med at vurdere jorden. Og ikke stædigt holde fast i at fastsætte en stadig lavere handelsværdi og så opkræve grundskylden som enorme procenter heraf. Det er at gå over åen efter vand, da handelsværdien jo er en funktion af den private jordrente – og ikke omvendt.

Ovenstående nørderier er baseret på den amerikanske økonom og tænketankstifter Max Ghenis` beregninger. Det er bemærkelsesværdigt, at retstatsmanden Axel Egekvist i 1952 kom frem til præcis samme resultat, de samme formler og en lignende hyperbel i en artikel i tidsskriftet "Grundskyld". Hyperblen ses nedenfor i Ghenis`udgave.

Hyperblen viser, at jo mere vi vil nærme os 100 % inddragelse af jordrenten (x-aksen), jo større grundskyldsprocent (y-aksen) Og hvorfor? Jordværdivurderingerne bliver mere og mere

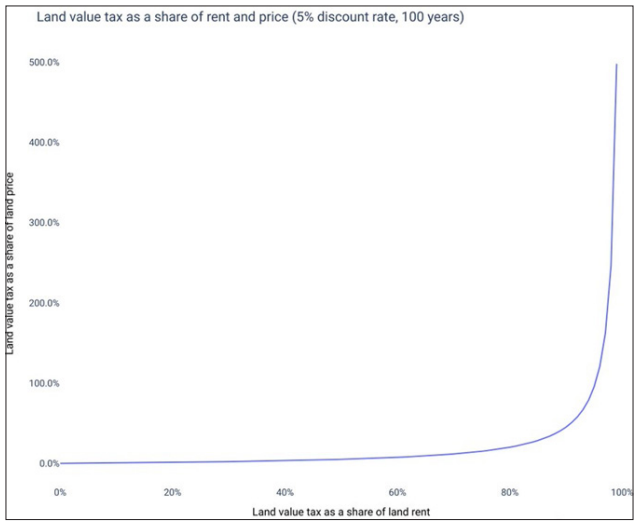

mikroskopiske. Og vi når aldrig FULD Grundskyld – vi nærmer os kun.

Slutbemærkning:
Hvis vi i stedet for at vurdere jorden fastsætter en jordrente (som et beløb), skal der løbende tages højde for ændringer i jordrenten pga. ændrede forhold (den jordrente, som vi jo holdt fast i eksemplet).
Det gøres ved at holde øje med handelspriserne på ejendomme, som – ganske som i dag – skal være i fri handel. Med fuld grundskyld skal en ejendom i princippet kun koste bygningernes værdi, da jordens handelsværdi = 0 kr. (desuden skal den nye ejer overtage grundskylden).
Der justeres løbende efter forholdene således: Grundskylden skal sættes op, hvis handelspriserne bliver højere end bygningsværdierne og sættes ned, hvis priserne bliver lavere end bygningsværdierne.
I "yderområder" vil det kunne forekomme, at jordværdien er nærmest 0 kr. Og så skal der slet ingen grundskyld betales.

NB. Man kan næppe indføre fuld grundskyld i et hug – det vil rive tæpper væk under mange, som har købt til en høj næsten "grundskyldsfri" pris. Det bedste er måske? skridt for skridt at gå den lige vej mod målet.

Retsforbundet bør optræde selvstændigt og uafhængigt af de klassebestemte partier.

Udtalelse fra Retsforbundets landsmøde 1920.

4. Festskrift
”Mogens Glistrup 100 år”

v/ redaktionen

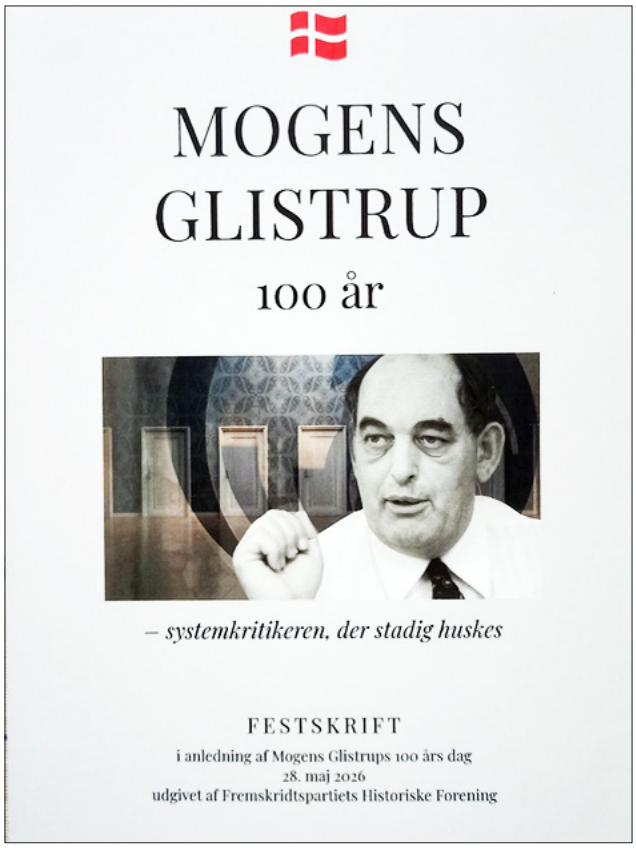

Festskrift i anledning af Mogens Glistrups 100 års dag – udgivet af Fremskridtspartiets Historiske Forening.
Festskriftet indeholder 11 essays af forskellige for-fattere.

Uanset hvad man mener om systemkritikeren Glistrup og hans syn på skat, militær, indvandring osv. kan de fleste nok være enige om, at han repræsenterer noget af det, som vi ofte savner hos politikere. Nemlig politikere, som står og falder med deres standpunkter. Som f.eks. også kommunisten Knud Jespersen og den konservative Christmas Møller. Netop standpunkter – og ikke kun ”synspunkter” som skifter efter vindretningen og meningsmålingerne.

En af forfatterne i skriftet - tidl. departementschef i Skatteministeriet Peter Loft - tager fat på et af de centrale punkter for Glistrup; nemlig skattesystemet. Og Jonas Herby, der har arbejdet for CEPOS med bl.a. analyser vedr. bureaukrati (”papirnusseri”, som var et andet emne for Glistrup) skriver om lovjunglen. Loft konkluderer, at det er blevet værre med ”skatten” siden Glistrup, idet den almindelige borger ikke kan forstå og kontrollere sin skatteopgørelse (og ejendomsvurdering, red.)
Herby er inde på noget lignende, når han anfører, at antallet af love og bekendtgørelser siden Glistrups tid er firedoblet – ikke mindst på grund af EU-retten.

I skriftet fælder professor i jura Jan Pedersen en hård dom over straffesagen mod Glistrup, der sendte ham i fængsel for skattesvig. Man fandt ingen konkrete urigtigheder i hans selvangivelser, ligesom der er påfaldende, at sagen skulle køres som en straffesag og ikke som en almindelig skattesag. Det er svært at frigøre sig fra tanken om dommens politiske undertoner. (Nb. gælder noget lignende sagerne mod Carl Holst og Lars Findsen for at lække hemmeligheder? Selv om sagerne senere blev droppet er Danmark måske ikke helt fri for politisk (mis) brug af retssystemet? red.)

Set fra et retstatssynspunkt er Glistrups kamp for at afskaffe indkomstskatterne helt forkert. Det ville have ført til en katastrofe. Og hvorfor nu det? Ønsker Retsforbundet ikke skatterne på nyttigt arbejde væk?
Jo – men jo kun i sammenhæng med at jordrenten inddrages. Går afskaffelsen af skatter ikke hånd i hånd med inddragelse af jordrenten til fællesskabet, går det helt galt. En ensidig afskaffelse (eller nedsættelse) af skatterne bevirker kun, at jordværdierne eksploderer. Det, som den almindelige lønmodtager sparer i skat; mister han pga. højere pris for en bolig. Vinderne af Glistrups skattereform ville være jordejerne – reformen ville føre til rå kapitalisme (Tag et kig på ”firkanten” længere foran i bladet).

Det var i øvrigt denne mekanisme, der var med til at gøre Churchill til tilhænger af vore ideer. I 1909 måtte fattige arbejdere, der boede på sydsiden af Themsen, betale en daglig afgift på 1 pence for at krydse broen og komme på arbejde. Dette ophidsede offentligheden og myndighederne fjernede afgiften for at hjælpe arbejderne. Arbejderne sparede 6 pence om ugen. Resultatet: Inden for kort tid hævede udlejere på sydsiden af floden boliglejen med præcis 6 pence om ugen.

5. Korte (evt. forkortede) indlæg fra vore læsere.

Redaktionens korte kommentarer i *kursiv.*
Vi har fået så meget stof til dette nummer, at en del er let redigeret/forkortet.

Værdistigninger og Næstved Havn.

Trykt med tilladelse af Gert Wiik, pensioneret byplanlægger (let redigeret og forkortet).

I dag er store dele af erhvervshavnen klassificeret som havne- og erhvervsarealer. Grundværdien for sådanne områder er relativ lav, fordi anvendelsen er begrænset. Byrådet kan se frem til en stor værdistigning ved omdannelsen af erhvervshavnen i Næstved. Et realistisk skøn peger på, at den samlede grundværdi for erhvervshavnen i sin nuværende anvendelse ligger i størrelsesordenen 250-750 mil. kr. Men situationen ændrer sig dramatisk, hvis kommunen vedtager lokalplaner, der giver mulighed for boligbyggeri i 3-5 etager, hotelbyggeri i 12 etager og attraktive waterfront-boliger tæt på centrum. Så bliver de samme arealer pludselig potentielle investeringsobjekter i milliardklassen. Et realistisk skøn er, at grundværdien kan stige til mellem 1 og 2,5 mia. kr. Det betyder, at en kommunal beslutning kan skabe værdistigninger på over 1 mia. kr.
Det er vigtigt at forstå, at denne værdistigning ikke primært skyldes, at ejeren har forbedret arealerne. Værdien opstår gennem lokalplan, ændret anvendelse, byggeretter og offentlig investering.
Derfor kan borgerne og byrådsmedlemmer spørge: Skal denne værdistigning tilfalde få grundejere og developere alene. Eller bør en væsentlig del af gevinsten komme hele byen til gode.
Mange danskere oplever i disse år, at mange gamle havneområder omdannes til eksklusive områder med høje priser. Arbejdspladser erstattes af spekulation i jordværdier. Boligpriserne stiger og byen mister erhvervsarealer, som kan blive umulige at genskabe.
Hvis omdannelsen vedtages, bør kommunen stille krav om bidrag til offentlig infrastruktur, almene boliger, havnepromenader og økonomisk tilbageførsel af en del af gevinsten til fællesskabet. For det er i sidste ende fællesskabet, der gennem planlægning skaber milliardværdierne.

Tak til Gert Wilk. Og dette konkrete tilfælde gælder generelt mange andre omdannelser af lokalplaner.
PS. Hvem ejer havnearealerne i dag? Mvh. redaktionen.

Samlingsregering?

Modtaget fra medlem af Retsforbundet Brian Jaminson før regeringsdannelsen (let redigeret og forkortet).

I den nuværende bizarre politisk situation…..kan det være nyttigt at forklare værdien af en magistrats-regering. Hvilket jeg mener er et af de vigtigste koncepter i vores idéprogram.

Det har både en meget praktisk værdi, men også mere demokratisk og moralsk forsvarligt.

Det har en praktisk værdi i at eliminere den upassende hestehandel, som finder sted bag kulisserne. Moralsk set er det meget mere forsvarligt end det nuværende system, som resulterer i en form af flertalsdiktatur, uanset hvor lille dette flertal måtte være, over mindretallet, som næsten efterlades magtesløst.

Yderligere en fast tidsbestemt valgperiode ville være en naturlig konsekvens af en magistratsregering, hvilket også ville blive betragtet som en fordel af mange.

Ville det være en god idé med et opslag herom?

Se artikel nr. 7. Mvh. redaktionen.

Matadorspil som forklaring på Retsforbundets ideer?

Modtaget fra vor læser Olav Bach – let redigeret.

Jeg har en ide til anskueliggørelse af, hvad fuld grundskyld vil sige og hvilken virkning det vil have.

Matador-spillet har forskellige grundpriser fra Hvidovre til Rådhuspladsen. Grundene købes normalt af banken, hvorefter man har retten til at bygge og bruge matriklen som man vil.
Hvis man i stedet for sætter staten ind som sælger af grundene med retten til at opkræve fuld grundskyld, som opkræves hver gang man passerer Start.
Bygninger mv. investerer man i gennem kapital eller lån i banken, men grundskylden skal betales, uanset hvad der står på matriklen.
Som altid, når der er held med, kan Matadoren med de

mange grunde risikere at gå fallit, fordi der skal betales grundskyld selvom medspillerne ikke har benyttet sig af hans bygninger mv.
Undervejs kan det som nu være muligt at pantsætte eller sælge sine grunde. Hver gang det sker, træder staten til og byder på grundstykket sammen med de øvrige spillere. Herved får grunden en ny værdi, som derefter er grundlaget for beregningen af grundskylden.

Blot lige en tanke, som jeg synes er spændende i forhold til at forme samfundet.

Matadorspillet (på amerikansk "Monopoly") blev faktisk opfundet i 1903 af georgisten Elizabeth Magie for at vise, at ejere af jord altid vil vinde over lejere. Din ide indfører grundskyld (spilles "vendes om") så man ser, hvad retfærdighed vil medføre. Sjov tanke – men man kan have sine tvivl om det fører til succes for Retsforbundet!! Mvh. Redaktionen.

Anvendelse af de sprøjtefri nedsivningsområder.
Modtaget fra vort medlem Hans Holm – forkortet af pladshensyn.

Det ser ud til at befolkningen er indstillet på at opkøbe nedsivningsområderne, hvor grundvandet dannes. Tilplantes arealerne med naturskov og der ikke fjernes eller fældes træer, bliver hele tilvæksten på stedet og rådner. Det forurener grundvandet. Jeg mener, det bedste for grundvandet vil være at udstykke det til statsejendomme på 10 til 15 ha, som udlejes med det usvigelige krav, at jorden skal drives efter permakultur-principper. Jeg hævder, det er bedre for grundvandet… fordi de høstede afgrøder af nødder, grønsager, rodfrugter, krydderurter, svampe og andet fjerner næringsstoffer, kvælstof, fosfor og andre mineraler. Og det kan sælges som-super sunde fødevarer.

Nedsivningsområder bør i givet fald sælges på jordrentevilkår som familiehjem/deltidsbeskæftigelse.
NB. Hvad der konkret bør ske mht. sikring af grundvandet bør ikke afgøres af folks og politikeres følelser. Mvh. Redaktionen.

Hvad vi er oppe imod.
Modtaget fra vort medlem Per Møller Andersen.

Læser lige nu ANN PETTIFOR: *The Global Casino*/The Financialization of Housing.
Det største boligmarkedsproblem er 'affordability' - på dansk: vel betalbare boliger.

Og løsningsmuligheder: (så kan vi se, hvad vi er oppe imod)
Der er 6:
1. Ikke bygge flere markedsbaserede boliger - men regulere pengestrømme til boligmarkedet
2. Huslejekontrol
3. Staten bygger betalbare boliger uden for markedet
4. Beskat formue i fast ejendom
5. Gør det dyrere at købe Hus nr. 2
6. Statsgaranterede lån til førstegangskøbere

Besynderligt nok refererer hun til Ryan-Collins som for år tilbage skrev en fornuftig bog: *Rethinking the Economics of Land and Housing.*
Hun er ikke en hvem-som-helst!
Så hvordan skal vi - amatører - overhovedet komme igennem konsensus-muren?

Lidt at tænke over….

Ja, og det er også en lignende tankegang, som er i det nye regeringsgrundlag, se artikel nr. 13
Mvh. redaktionen.

Hvordan indføres grundskyld i praksis?
Vor læser Olav Bach spørger:

I Danmark har vi - alt - for længe levet uden den rigtige og fulde grundskyld, hvilket har afstedkommet den voldsomme skævvridning af prisen på jord, som gør at førstegangskøbere ikke kan komme på boligmarkedet i København og flere andre storbyer. Tilsvarende er vi også nået til en absurd situation i 'udkantsdanmark', hvor meget billige boliger ikke kan blive finansieret af bankerne og realkreditinstitutterne.

Hvordan tænker man som retstatsmand og i Retsforbundet at Fuld Grundskyld kan indføres i den aktuelle situation?
Hvem og hvilke institutioner bliver hårdest berørte af indførelsen?
Er der en plan for at afbøde den øgede omkostning, som grundskylden vil påføre nogle personer?

Gode spørgsmål. Det vanskeligste ved at indføre et

retfærdigt ejendomsretsbegreb er at gøre det med retfærdige midler. Alle har jo disponeret ud fra gældende ret (dvs. "gældende uret" efter vores opfattelse). Retsstatsfolk har fremsat utallige overgangsforslag til indførsel af grundskyld i den aktuelle situation. F.eks. grundstigningsskyld (inddragelse af fremtidige værdistigninger), beskatning af fortjeneste ved salg, udbetaling af erstatning til grundejerne osv. osv. Alle disse forslag lider af mangler. I den aktuelle situation kan man sandsynligvis bedst indføre grundskyld ved at øge den gradvist, dvs. gå lige frem ad den rette vej mod målet "fuld grundskyld".

Og hvem bliver så hårdest berørt? Netop en gradvis indførsel afbøder de store asymmetriske sjok. Men ramt bliver i første omgang dem, der lukrerer på andres ærlige arbejde. Ligesom banker mv. må bevæge sig væk fra at låne "passivt" ud til ejendomskøb og i stedet finansiere mere "aktivt" i erhverv mv. Men i det lange løb bliver ingen ramt – alle vinder. Retfærdighed er en win-win situation, selv for dem, der tilsyneladende mister. Eksempel: Landboreformerne i slutningen af 1700-tallet var fremskridt i retfærdighed, som fratog godsejerne nogle urimelige privilegier. Denne reform (og andre reformer, f.eks. frihedsrettighederne med Grundloven af 1849) satte gang i en udvikling, som gjorde, at godsejerne - i stedet for at køre rundt på en hullet vej i en guldkaret og dø tidligt - i dag kan køre rundt i bil på en fin motorvej og blive handlet på gode hospitaler. I øvrigt ganske som de tidligere undertrykte. Der er al mulig grund til at tro, at en grundskyldsreform vil have lignende fordele.

Med hensyn til den øgede omkostning, som grundskylden vil påføre, er det nødvendigt med et længere svar. Grundskyld er nemlig ikke en "omkostning", men inddragelse af en urimelig "merindkomst". Og det er noget andet. Og den kan ikke "overvæltes" på forbrugeren, som f.eks. skatter kan. Det giver redaktionen et udtømmende svar på i næste nummer af bladet. Mvh. Redaktionen.

"Danmarkshuset".

Medlem af Retsforbundets bestyrelse Poul Gerhard Kristiansen foreslår, at vi bruger en gammel ide i Retsforbundet til at illustrere grundværdierne i forskellige egne af Danmark, nemlig det såkaldte "Danmarkshus". Dvs. et "standardhus", der – for så vidt selve bygningen angår – må formodes at have samme værdi.

Inspireret af dette har redaktionen tilladt sig at sammenligne redaktørens bolig (Bildtsvej 26 i Ringkøbing) med 4 sammenlignelige huse, der er til salg i Københavnsområdet (Veronavej, Valby, Brønsholms Allè, Brønshøj og Amsterdamvej og Ceylonvej, Kbh. S. Redaktørens bolig er opført i 1910 og er pt. i god stand, boligareal 132 m², 4 værelser, grundareal 672 m² og grundværdi på 792 t. kr. og selve huset vurderet til 750 t. kr. De "tilsvarende" huse er alle med 4 værelser, bygget i begyndelsen af 1900-tallet og med omtrent samme bolig- og grundareal og er i rimelig stand. Grundværdierne på "Københavnerhusene ligger på 5,1 mil. kr. til 8,1 mill. kr. Selve husværdierne på ca. 1 mil. kr. De er alle udbudt til over vurderingerne, nemlig fra ca. 8 mil. til ca. 11 mil.

Svinenes katekismus.

Modtaget fra vort medlem Per Møller Andersen

"Retsstaten", 1. Udgave 1911 (af Severin Christensen) har en epigraf "Af svinenes - de firføddedeskatekismus", som forfatteren ikke medtog i 2. Udgave, 1922. Er der evt. nogen, som har en forklaring på dette?

§ 1. Så vidt en besindig gætning rækker, er universet et umådeligt svinetrug, der består af faste og flydende dele, men især da af svineføde, som man kan få fat på, og af svineføde, som man ikke kan få fat på, og af det sidste er der uendelig meget mere, i det mindste for de fleste svin.

§ 9. »Hvad er retfærdighed?« Det er, at du har din del af det store svinetrug og ikke det mindste af min del.

§ 10. »Men hvad er så 'min del'?« – Ja, dér ligger i sandhed den store vanskelighed; over den har svinevidenskaben grundet i lange, lange år, og dog er den ikke kommet løsningen et eneste skridt nærmere. Min del – øf – min del er, når det kommer til stykket, alt, hvad jeg kan få fat på uden at blive hængt eller sat i tugthuset.«
https://bibliotek1.dk/e-boeger/severin-christensen/retsstaten
Svinenes katekismus er fra Thomas Carlyle: Latter-day Pamphlets; Jesuitism."

Måske kom den ikke med i senere udgaver, fordi Severin Christensen fandt den vulgær? Men det er den jo faktisk ikke.

Henry Georges har en sentens om, at der i grunden kun findes tre slags mennesker: "arbejdere, tiggere og tyve" – Carlyles "svinekatekismus" spidder da præcist "tyvene". Og er faktisk også et udsagn om, at vi godt kan argumentere for, at det er uretfærdigt at grundejere "tjener" penge; mens de sover.
NB. Det er ikke uretfærdigt, fordi det er arbejdsfrit og ufortjent (det er gaver og arv også); men fordi det er tyveri fra flid og nyttigt arbejde.
Thomas Carlyle var en konservativ engelsk tænker i 19. århundrede, som var kritisk over for den økonomiske liberalismes uansvarlighed. Hans løsningsforslag var dog kontroversielle – idet han bl.a. forsvarede "den stærke mand" og slaveri. Men analysen af den rå mammondyrkelse er rammende. Mvh. Redaktionen.

Et landsdækkende problem.

Modtaget fra vort medlem Ole Petersen (let forkortet)

Redaktionschef på Nordjyske, Line Ettinger Julsgaard, blev den 11. juni citeret i Kristeligt Dagblad for at have skrevet, at diskussionen om beskatning af boliggevinster ikke er et landsdækkende problem, men alene vedrører en lille del af landet.
Ud over, at jeg bestemt ikke synes, at Line Ettinger Julsgaard har ret i sin udtalelse, mener jeg også, at en redaktionschef på Nordjyske ikke kan være uvidende om, at bag diskussionen om boliggevinster er der jo tale om det principielle spørgsmål: Hvem har egentlig ret til jorden og naturressourcerne?! – og dermed ret til de stigende gevinster ved at besidde et stykke jord.

Hvis man som jeg mener, at vi alle er skabt som enkeltindivider og har ret til det, vi hver især kan frembringe ved en arbejdsindsats, så betyder det også, at hvad ikke er frembragt ved arbejdsindsats, er der ingen, der har moralsk ejendomsret til, og det er f.eks. naturværdier som jord, luft, vand.
Når nu jorden/et grundstykke stiger i værdi – og i de seneste år da ikke mindst i og omkring København – så indkasserer de mennesker, som er så heldige at eje en bolig i de områder, den værdigevinst, som faktisk tilkommer os alle.
For som N.F.S. Grundtvig skriver i Tidsskriftet "Danskeren", i 1849:
"Den ret, som folket i grunden og oprindeligen har til landets besiddelse, den kan aldrig afskaffes ved nogen lov, og når derfor dette naturlige og oprindelige forhold er forrykket således, at nogle få er blevne jorddrotter, så jorden ikke længere er bundet til folket, men folket bunden til jorden og dermed da også bunden til, hvad loven kalder jordens ejermænd, så påstår jeg, at det er ikke alene regeringens ret, men det er dens ueftergivelige skyldighed at rette det aldeles bagvendte og fordærvelige i et sådant forhold".

Som den historiker Grundtvig også var, var han fuldt ud klar over, at hans tanker om alle menneskers lige ret til jorden og naturressourcerne har været gældende i Danmark fra hedenold af, og man gennem opkrævning af hartkornskat, hvilket er en opkrævningsform af jordens værdi, sikrede, at jordens værdi ikke tilfaldt den enkelte jordejer, men blev til gavn for alle – for hele fællesskabet!

Den dag i dag er Grundtvigs forståelse af, hvad der er ret i forhold til jorden og jordens ressourcer fastholdt i dét, der kaldes grundskyld – altså at indehaveren af et skøde til en grund/et stykke jord skylder samfundets øvrige medlemmer erstatning for at have lov til at være på og virke på dette grundstykke.

Jeg synes, at det er en skamplet på vort land, at de mennesker, der ikke ejer et stykke jord, hvor de kan bo og virke, åbenlyst bedrages, når de ikke får deres fulde del af den økonomiske tilvækst i jordværdien, der helt naturligt finder sted, når vort samfund udvikler sig – uanset om ejendomspriserne i det område, hvor man bor, er steget meget eller lidt!
Og jeg kan absolut ikke tro andet om redaktør Line Ettinger Julsgaard, end at hun ikke vil give mig ret i dette … når hun lige får tænkt sig om.

Redaktionschef Line Ettinger Julsgaard får bladet tilsendt for at give mulighed for respons. Mvh. redaktionen.

Retsforbundets "nærdødsoplevelse"

Modtaget fra vort medlem Ib Strømberg Hansen efter samtalemøde i København 16. april 2026

En særlig tak til Thorkil for gennemgangen af en kritisk epoke af Retsforbundets historie. Et indlæg, som bør gøres tilgængeligt for alle interesserede i Ret og Frihed.

Se kort referat i artikel nr. 14 "Patientjournal".
Mvh. redaktionen.

6. Uddrag af artikel af forfatteren Ebbe Kløvedal Reich (1994).

Grundskyld er den bedste, mest visionære og mest jordnære (undskyld) idé om samfundet, der aldrig er blevet ført ud i livet.

Så meget står fast. Det er vi mange, der mener. Også mange, der ikke til dagligt går rundt og kalder os georgister. Men hvis vi er så mange, hvorfor er idéen så aldrig blevet afprøvet?
En af årsagerne er måske, at ordet "grundskyld" alene har svært ved at rumme alle de visioner og dimensioner, som idéen rummer for Henry George. Det står hele tiden i fare for at blive reduceret til en skatteteknisk fiks idé.
For Henry George begynder det et helt andet sted. I skabelsesteologien og etikken.

Vi er en del af Guds skaberværk. Jorden, vi lever på, er en anden del. Det særlige ved ejendomsretten til jord – det der gør den ugudelig – er, at den ikke har noget at gøre med menneskelig skaberevne. Den privatiserer bare profitten af Guds arbejde.

Hvis man ikke begynder der, hænger det ikke rigtigt sammen. Hvis man på normal-ateistisk vis mener, at vi lever vores liv et tilfældigt sted i et tilfældigt univers på grund af en tilfældig blanding af molekylær biologi og darwinistisk udviklingslære, der har gjort os til herrer over kloden, er det svært at fastholde, at ejendomsretten til jord er noget helt særligt. Al ejendom er tyveri, sagde Proudhon. Så kan det være lige meget, om man røver banker eller stjæler merværdi – eller jord.

Lad os på dette punkt lige få helt klart, hvad det er, vi taler om. Det, der skal inddrives af det offentlige som grundskyld, er jordrenten. Den bestemmer Henry George i Fremskridt og Fattigdom som: "den del af produktionen, der tilfalder ejerne af jord eller andre naturfordele i kraft af ejendomsretten. Fra begrebet jordrente er udelukket al betaling for benyttelse af et hvilket som helst produkt af menneskeligt arbejde."

Læg mærke til, at han ikke anfægter den principielle ret til at eje jord. Det, det drejer sig om, er blot, at samfundet skal inddrage den økonomiske gevinst, som ejerskabet kaster af sig.

Den principielle årsag til, at han ikke bare agiterer for samfundets overtagelse af al ejendomsret til jord, er den vigtigste. Den ligger i hans opfattelse af statens væsen. I udgangspunktet er han enig med Marx: Den er de herskende klassers redskab. Men han drager den stik modsatte konklusion.

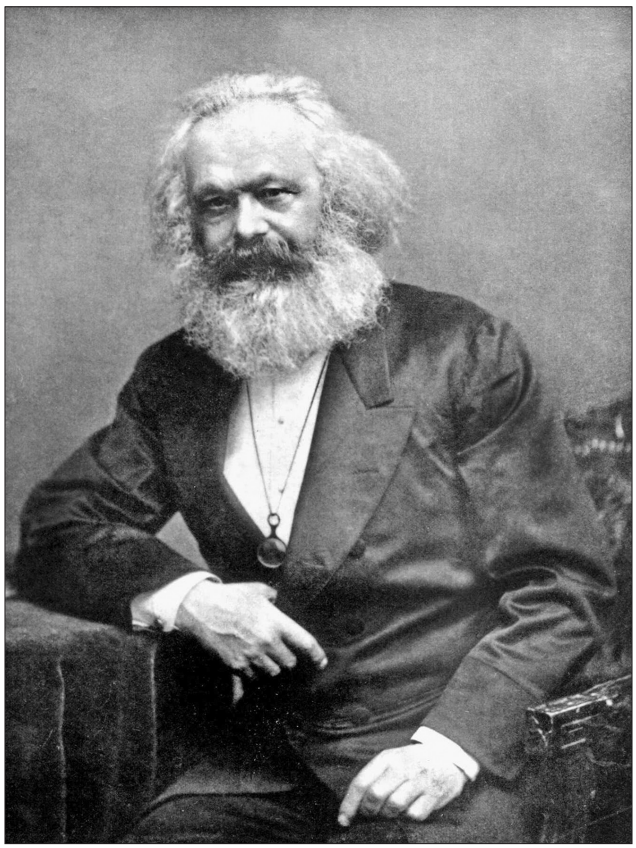

Marx ender i klassekampen, der skal slutte med den stærke arbejderstat, der kan knægte kapitalkræfterne. Til det bemærker Henry George: "Socialismen tager for givet, at den naturlige følge af konkurrence er, at arbejderne knuges til jorden – og søger derfor at afskaffe den ved hjælp af skranker, forbud og udvidelse af regeringsmagten. …. Denne overfladiskhed og overtro på statsmagten er fælles for alle afskygninger af socialisme.

En ganske præcis profeti – fremsat længe før socialismen og marxismen var afprøvet i praksis nogetsteds.

Henry George's konklusion er meget enklere: Hvis statsmagtens væsen er at pacificere eller undertrykke de svage og bekræfte de stærke i retten til riget, så må den ikke gøres for stærk.

Så længe der ikke er sikkerhed for, at samfundseje ikke i praksis kommer til at betyde statseje, rejser kravet om det flere problemer, end det løser. En autoritær stat, der ejer det land, den styrer, er ikke bedre end nok så mange spekulanter og tyranniske private jordejere. Derfor holder Henry George sig til jordrenten. Den giver statskassen de samme fordele, som hvis den havde ejet landet. Men den ejer det ikke.

Det gør de private jordejere. For dem er der til gengæld ikke længere nogen fordel forbundet med ejendomsretten. Hvis de fastholder den, er det af rene, sentimentale liebhavergrunde. Det er, som det skal være. For den sande ejendomsret til den jord, vi er født på, er jo dens og vores fællers Skaber.

Det kan ikke nytte noget, at man prøver at holde grundskyldstanken levende ved at diskutere, hvor stort et provenu fuld grundskyld ville give, og om det kan overflødiggøre alle andre skatter eller ej. Jeg vil ikke afvise, at der kan laves spændende regnestykker på det, og ikke et ondt ord om dem.

Men det er en sekundær beskæftigelse, der først kommer til at betyde noget den dag, det store, enkle budskab fra Henry George trænger igennem. I virkeligheden er det jo splintrende ligegyldigt, hvor mange skillinger, der er i det. Det vigtige foregår på et helt andet plan.

Vi er alle sat på den samme jord, og ingen har ved fødslen nogen naturlig forret frem for andre til den. Derfor må ingen kunne gøre sig rig ved at påstå at eje jord.

Når først denne elementære, demokratiske (og kristne) reform er gennemført, så vil det vise sig, hvad der derudover skal til for at skabe et harmonisk og retfærdigt samfund.

Hvis den derimod ikke bliver gennemført, vil alle mulige slags uretfærdighed og udbytteri altid kunne forsvares og trives i skyggen af den mest åbenlyse uretfærdighed af dem alle: At mennesker behandler jorden og naturen, som om de selv havde skabt den. Til at skaffe sig rigdomme og magt over andre mennesker. Det er en smuk, stor og enkel idé. Dem er der ingen overflod af i det politiske liv for tiden.

Meget har ændret sig siden Henry George's tid. Den økologiske krise har givet hans tænkemåde en helt ny aktualitet. Ingen tænksomme mennesker vil i dag benægte, at jorden og naturressourcerne er blevet udpint for at skaffe uretfærdig rigdom til nogle få. De bliver det stadig. Fordi det kan betale sig for nogen.

Foragtet af de store, men elsket af de små, sig, er det ikke vejen, som det nye må gå?

Bjørnstjerne Bjørnson.

7. 125 året for systemskiftet – og gør det så færdigt.

I. C. Christensen-hovedmanden bag systemskiftet.

En stor del af valgkampen og forhandlingerne efter valget drejede sig om, hvem der skulle være statsminister og hvilke partier, der skal indgå i regeringen. Og så endte vi – som altid – med en regering, som den ene halvdel af befolkningen accepterer og den anden halvdel er modstandere af.

Det duer ikke. Det er faktisk uansvarligt. Kongeriget Danmark står i en ekstrem vanskelig sikkerhedspolitisk situation, der kræver nyetablering af et militært forsvar – det kalder på handlekraft.
Min bekymring, tror jeg, deles af en stor del af befolkningen.
I denne aktuelle vanskelige situation burde vi have en samlingsregering med ministre fra alle partier – som under besættelsen.

Men også principielt – dvs. altid – bør man overveje en reform af hele systemet og altid danne samlingsregeringer. Folketinget kunne beslutte ministeriernes antal og sagsområder – så det ligger nogenlunde fast. Og efter valgene tildeles partierne så ministre efter deres størrelse. En noget lignende model bruges i Schweiz.

Det vil føre til to store fordele.

For det første vil der ikke skulle bruges en masse tid – både før og efter valget - hos politikere og i medierne med at diskutere statsministerkandidater og udnævne andre partier og deres ledere til mulige eller helt ubrugelige regeringspartnere. Det giver indtrykket af, at personlige ambitioner og partiinteresser står over fædrelandes interesser. Og også over respekten for vælgerne, nemlig at alle partier er vigtige.

Den tiloversblevne tid – både før og efter valgene - ville både medier, partier og kandidater så nødvendigvis skulle bruge til at drøfte beslutninger, initiativer og forslag ud fra politiske anskuelser, værdier og principper.

Og for det andet vil en samlingsregering – der jo vil være alle partiers og hele Danmarks regering - vil rykke initiativet og drøftelserne over i Folketinget – hvor de hører hjemme. Begreberne regeringspartier og opposition mister betydning og debatten bliver mere præget af saglighed og mindre af opportunisme og partihensyn.

Jeg er klar over, at fundamentale reformforslag altid virker uigennemførlige og af den grund afvises på forhånd. Det virkede i begyndelsen 1800-tallet også urealistisk med folkestyre og i begyndelsen af 1900-tallet med kvindelig valgret. Disse reformer begyndte altså også som "uigennemførlige".

Reformforslaget vil – her i 125-året for parlamentarismens delvise indførsel – kunne gøre princippet fuldendt. Ingen over eller ved siden af HELE Folketinget.

(I parentes en tilståelse – det er slet ikke mit forslag; men Retsforbundets. Derfor kan det jo godt være en god ide).

Mvh. Thorkil Sohn, fhv. efterskoleforstander, jurist, Bildtsvej 26, 6950 Ringkøbing.

Som formegentlig det eneste sted i Danmark, blev systemskiftet fejret ved I.C. Christensens Hus i Hee nord for Ringkøbing. Blandt talerne var Folketingsmedlemmerne: Søren Gade, Troels Lund Poulsen og Mads Fuglede.
Ingen medier, heller ikke det lokale dagblad, dækkede dagens begivenhed!

8. Ungdommen elsker Karl Marx - hvis man spørger 68'erne

Uddrag fra Internetmediet Kontrast 26.02.2026 – findes her:
https://kontrast.dk/artikel/be-happy-and-own-nothing-de-unge-kan-ikke-faa-nok-karl-marx-hvis-man-spoerger-68erne

Hvis man vil undgå rigdom, skal man bare lade være med at eje industriapparatur. Dét er cirka det bedste råd, Karl Marx og 68'erne har til unge mennesker i det moderne samfund. Det er chokerende, at ungdommen overhovedet gider høre efter.
Man kommer ikke udenom Karl Marx på landets universiteter. Uanset om man læser økonomi eller kønsstudier, trænger den marxistiske analyseramme sig på.
Men Karl Marx havde strengt taget ikke svar på de udfordringer, som ungdommen står overfor i det moderne samfund.
Hvis ikke effektivisering generelt havde truet den traditionelle arbejderklasse i årtier, så gør kunstig intelligens det i alle fald nu.

Forholdet mellem huspriser og rådighedsbeløb driver i en dårlig retning for hvad der ellers kunne have været nye husejere, og markedet har næppe nogensinde været sværere at komme ind på.
Karl Marx kan så at sige fortælle dem, hvordan de undgår at blive rige. Men han kan intet sige om, hvordan de skal undgå fattigdom.
Derfor er det forunderligt, at de unge i dag tilsyneladende har en så eftertryggelig smag for Karl Marx, men tilsyneladende fuldkomment har glemt Henry George. Han har ellers svarene på mange af de unge menneskers udfordringer i det moderne samfund:

Det hele handler om jordejerskab.
Vil du hade de rige, eller hjælpe de fattige?
Henry George voksede op i fattigdom, var selvlært og akkrediteret som journalist, økonom og filosof. Han var særligt optaget af det samme spørgsmål som sin samtidige, Karl Marx - hvorfor rigdom og fattigdom gik hånd i hånd.

Men hvor Karl Marx groft sagt var fokuseret på, hvordan man kunne undgå rigdom, fokuserede Henry George i stedet på at undgå fattigdom.
Forskellen er langt hinsides det sproglige. De to herrer havde ret og slet et sigte for det gode menneskeliv på tværs af sig.

For hvor Karl Marx var optaget af industriapparatet som drivende mekanisme mellem de rigeste og alle andre, var Henry George optaget af skellet mellem fattige og alle andre - og hvordan man kunne holde sig på den gode side af dét skel.
Derfor er det besynderligt, at samtidens ungdom får tudet ørerne fulde af Karl Marx på landets universiteter, men ofte ikke kender navnet Henry George.

Retsforbundet og Georgismen:
Hos Retsforbundet er man tilhængere af Henry George's tanker, og her udtaler foreningssekretær Thorkil Sohn til "Kontrast":
"Man er gået glip af et samfund, hvor uligheden ikke er afskaffet, men afhænger af den enkeltes egen indsats i et samfund med lige vilkår", siger han. Det modsatte er ikke ønskværdigt, udtaler Sohn:
"Efterhånden som udviklingen skrider frem, kommer resurseforbruget til at spille en større og større rolle. Hvorimod arbejdet udgør en mindre og mindre andel af en vares pris. Gennemfør blot tanken til dens logiske konsekvens - den totale automation, hvor al produktion foregår uden menneskelig indsats. Robotterne og maskinerne skal stadig 'fodres' med resurser. Og så vil private jordejerne sidde inde med hele fortjenesten", advarer han.

Sagt på en anden måde, så er Retsforbundet og Henry George dybt, dybt bekymrede for en fremtid, hvor arbejderne ikke har råd til dagen og vejen. Og hvor nogle få storherrer beriger sig uden indsats.

Thorkil Sohn uddyber: "Også den jord, som bruges til beboelse – ikke mindst i vore storbyer – stiger og stiger i værdi, efterhånden som de mange samfundsskabte muligheder tiltrækker flere og flere mennesker. Det er netop jorden, der stiger. Ikke boligpriserne, men jordpriserne. Mursten, stikkontakter, vinduer og døre, som et hus er lavet af, stiger ikke". Dét koster det samme på Langeland som i København", advarer han. "Alt dét øger uligheden markant og uretfærdigt – og gør det nærmest umuligt for unge at få et sted, de kan kalde 'hjem', afslutter Torkil Sohn.

9. Korte citater fra avisartikler mv.

Redaktionens kommentarer er anført i *kursiv.*

Sven Joensen, fmd. for Familielandbruget i Vestjylland i "Maskinbladet" marts 2026

Landdistrikterne affolkes…Samtidig samles mere og mere landbrugsjord på færre hænder - ofte ejet af selskaber, fonde eller investorer, som bor langt fra den jord, de ejer. Heller ikke det er nyt. Og det er ikke en tilfældighed. Det er en konsekvens af politiske valg…….. Hver gang debatten blusser op i dag, undgår man den centrale del af problemstillingen: Landbrugsloven. Den blev liberaliseret i 2015……. Jord er ikke bare en investeringsvare…

Sven Joensen foreslår bl.a. krav om uddannelse, bopæl tæt på jorden og produktionspligt for at løse problemerne.

Tak til Joensen for at bringe problemet frem. I næste nummer af "Ret og Frihed" bringes en artikel, der søger at komme til bunds i problemet. De tre forslag fra Sven Joensen er vel nærmest at betragte som symptombehandling. Og vil de være i overensstemmelse med EUs regler? Mvh. Redaktionen.

Politiken kronik 11.5. 2026 af Victor Mayland Nielsen, ph.d. Kandidat, Utrecht Universitet.

OVERSKRIFT: VI BEKÆMPER SYMPTOMERNE PÅ BOLIGKRISEN, MEN IGNORERER ÅRSAGERNE

Henry George….s hovedide, grundskylden adresser på en gang dyre boliger, voksende ulighed, stagnerende vækst og risikoen for en ny finanskrise. Og nyere forskning giver ham i stigende grad ret…I følge økonom Joseph Stiglitz er stigende jordpriser en af hovedårsagerne til den voksende økonomiske ulighed.

Erfaringen viser, at grundskyld…kræver en langsigtet… indfasning. En gradvis forhøjelse, kombineret med lavere skat på arbejde….kan gøre reformen socialt bæredygtig.

AMEN. Mvh. Redaktionen.

Citat fra indledningen af Zetlands serie om ulighed pga. boligpriser, 25.3. 2026 af Fie Dandanell Sebastian Barfort (Ide og sparring: Sebastian Winther)

Henry George var en amerikansk økonom i 1800-tallet. Han blev især kendt for sit værk Fremskridt og fattigdom fra 1879. Bogen forsøger at løse et af den moderne civilisations største paradokser: Hvorfor har teknologisk og materielt fremskridt ikke udryddet fattigdom, men tværtimod ført til endnu dybere nød for samfundets bund? Og for at finde ud af, hvorfor det sker, siger Henry George, er man nødt til at forstå, hvordan en produktions samlede udbytte fordeles, og der er det vigtigt at skelne mellem jord, arbejde og kapital. Faktisk siger han, at den økonomiske videnskab er kørt af sporet her i 1800-tallet, fordi de glemmer at skelne mellem netop de tre ting.

Arbejde, siger George, er den primære værdiskabelse i et samfund. Altså de penge, man tjener på at udføre sit arbejde. Og så er der kapitalen — som han beskriver som "arbejde lagret i materiel form" — altså den industri, man bruger til at udføre arbejde med. Maskiner, værktøjer, lagerbeholdninger og sådan. Husk på, at den her teori formes midt i industrialiseringen. Og til sidst kommer så jorden, som er det mest interessante for diskussionen i dag. For Henry George understreger, at man skal forstå, at jorden ikke er menneskeskabt, men skabt af naturen — eller af Gud faktisk. Og fordi jorden ejes af mennesker med den private ejendomsret, kan jordejere blive ved med at kræve en stadig større andel af det producerede, altså den værdi, som arbejdere og kapitalen laver på den jord. Så pointen er: I modsætning til kapital og arbejde, der kan gå op og ned, er der kun den jord, der er.

Den, der kommer til at eje jorden først, kommer også til at få mest værdi ud af den, fordi de andre skal betale for at have en lagerbygning stående på den eller på at udføre arbejde på den for den sags skyld. Derfor foreslår Henry George at løse problemet med en simpel skattereform. Han vil fjerne al skat på arbejde og kapital, fordi de her skatter i virkeligheden straffer flid og hæmmer produktionen, mener han. Og i stedet vil han lave én skat på jordens værdi, altså en jordrente. Så Henry George argumenterer for, at man med den her skattereform vil kunne dræbe jordspekulation og gøre ubenyttet jord tilgængelig for folket, sætte skub i produktionen og hæve lønningerne for arbejdere betragteligt.

Ja, 1870 er længe siden, det her er en gammel teori, men faktisk er der økonomer i dag, der har en lignende tankegang. Især de økonomiske vismænd har været optaget af boligbeskatning og var tit uenige med Anders Fogh Rasmussen, som var statsminister i den periode og indførte loftet på ejendomsværdiskatten tilbage i år 2001. Vismændene skelner på en måde også mellem arbejde, jord og kapital, når de tænker på skattemuligheder. Hvis man beskatter arbejde, kan folk undgå noget af den skat ved bare at arbejde lidt mindre og holde noget mere fri. Hvis man beskatter kapital, risikerer man, at folk flytter deres penge til udlandet (ligesom det fremgår af diskussionen med formueskatten her i valgkampen). Men folk skal have en bolig. Så vismændene og mange

andre økonomer er ret glade for boligskat, fordi den skat er meget sværere at flygte fra end skatter på arbejde og kapital.

AMEN. Mvh. Redaktionen.

Pernille Ibsen i Information 6.3.2026

Pernille tager sit udgangspunkt i, at man i USA (i modsætning til i Danmark) faktisk betaler skat af det, man tjener ved at sælge sin bolig. Og stiller så spørgsmålet: "Hvordan er det ellers så ulige amerikanske samfund kommet os i forkøbet?" …Man kunne starte historien med den økonomiske tænker Henry George, som…drømte om at udradere fattigdom. Han ankom til San Francisco (i 1880èrne, red.)…og erkendte, at den amerikanske grænse ikke kunne komme længere vestpå. Snart ville der ikke være mere....jord at stjæle fra de indfødte amerikanere. (indianerne, red.) Befolkningen voksede kraftigt. Priserne på jord ville naturligvis følge efter, tænkte George. For at udligne den ulighed, der opstår ved at nogle få tjener på jorden…argumenterede George for en enkelt skat på jorden…i stedet for skat på arbejde…I Danmark blev partiet Retsforbundet grundlagt i 1919 på Georges tanker. Gad vide, om partiet hat noget at byde ind med i den danske valgkamp? (som var i gang i marts, red.)

Tak til Pernille Ibsen for at invitere os ind i debatten – imidlertid fandt Information ikke plads til, at Retsforbundet kunne byde ind. Mvh. Redaktionen.

Christian Egander Skov i Jyllands-Posten d. 26. april 2026.

Artiklen tager sit udgangspunkt i hans tanker om "demokratiets krise" der også er en følge af "folkelighedens krise" og "sløve folkemasser" og som har ført til at "et elitestyre" Og han siger så bl.a. "…magt korrumperer altid. Eliten vil bruge magten til at indrette et samfund, som er gode for folk som dem selv.....Vi kan se det i Danmark…Den stigende økonomiske ulighed. Den værdimæssige spaltning mellem den urbane elites progressive værdier og de traditionelle værdier, som arbejder- og middelklassen bærer. Den voksende afstand mellem land og by.

Magthavernes mulighed for økonomisk at indrette samfundet, så det er godt for folk som dem selv er bl.a. en følge af, at der ingen grundlovsmæssige hindringer er for at beskatte hvem og hvad man vil og fritage for skat og tilgodese hvad og hvem man vil. Ejendomsretten er ukrænkelig – undtagen hvis det er staten, der krænker den gennem skattesystemet. Et værn – som forfatteren ikke nævner - kunne være, at man grundlovsfæstede et retvendt ejendomsretssyn, der kan hindre, at "magten" kan tilgodese sig selv økonomisk; stort set ad libitum. Mvh. Redaktionen.

Af Nicolai Bøttkjær, privatøkonomisk analytiker ved JP. Under overskriften

HAR DET DANSKE BOLIGMARKED 2026 HELT TABT SUTTEN?

På alle måder er 2026 indtil videre et jubelår på boligmarkedet…..Med den fart fordobles priserne stort set hver 3. år (i Københanvn, red.) På alle måder er det uholdbart. ……Når vi ser den nuværende hast på boligmarkedet bide sig fast, øger det risikoen for et hårdt tilbageslag, når først tingene vender.

Nicolai Bøttkjær peger på problemet og det kommende kollaps – men synes ikke at have nogen løsningsforslag? Mvh. Redaktionen.

Stig Grenov, fhv. formand for Kristendemokraterne skriver i Avisen Danmark 30.5 under overskriften

FADÆSER À LA BORGERNES PARTI LØSES IKKE VED AT BYGGE MUREN OM CHRISTIANSBORG HØJERE bl.a. følgende

Flere af Folketingets partier vil gøre det endnu sværere for nye partier at stille op til Folketinget. De har ikke begreb om, hvor umulig de allerede har gjort processen. For eksempel skal hver eneste af de godt 20.000 underskrifter, der kræves i dag, bekræftes to gange med MitID…Til gengæld øgede Christiansborg….deres eget tilskud (partitilskuddet til de etablerede partier, red.) Jo sikrere de gamle partier føler sig, desto mere vil de isolere sig fra borgernes virkelighed.

Paradoksalt, at man kan underskrive på millionlån med en enkelt MitID underskrift; men ikke på opstilling af et parti.

Gør det lettere at opstille nye partier, det er også en ventil for at utilfredshed ikke bliver udenom-parlamentarisk. Og det sikrer frikonkurrence mellem meningerne og hindrer isolation fra virkeligheden. Mvh. Redaktionen.

Kristelig Dagblad har d. 8. juli 2026 en artikel med overskriften "Det sociale frikort giver udsatte et bedre liv."

Det sociale frikort er en ordning, så folk på kontanthjælp eller førtidspension kan tjene op til ca. 45 t.kr. skattefrit. Ordningen er en stor succes for folk langt fra arbejdsmarkedet og har ført til flere tusind ansættelser

og fire ud af fem oplever iflg. artiklen "større livskvalitet."

Ja, bare folk får lov til at beholde det, som de selv skaber gennem deres egen indsats, så kan mange flere sørge for sig selv. Retsforbundets ide om at afløse skat med grundskyld vil give alle mennesker "et socialt frikort" og nedsætte behovet for statsbarmhjertelighed betragteligt. Alt arbejder bliver "sort arbejde" – en ubureaukratisk sag mellem yder og modtager. Og begrebet "skattesnyd" bliver et historisk ord.
Mvh. Redaktionen.

En CEPOS-analyse fra 2026 konkluderer, at en ny direkte avanceskat på boliger er en misforstået løsning. Ifølge tænketanken fungerer den løbende boligbeskatning (ejendomsværdiskat og grundskyld) i praksis som en effektiv avanceskat, der tager 56 % og op mod 68 % af boliggevinsten. Analysen viser (med CEPOS egne ord), at når boligpriserne stiger, slår det direkte igennem i de offentlige vurderinger og dermed i den løbende boligbeskatning. De fremtidige skatter…….reducerer ejerens salgsprovenu….

Skattebyrden: Det er en myte, at danske boligavancer er skattefrie. De løbende boligskatter beslaglægger over halvdelen af avancen.
Konsekvenser af en ny avanceskat: CEPOS advarer om, at en formel skat på boliggevinster vil forværre de eksisterende problemer med det offentlige ejendomsvurderingssystem og skabe betydeligt bureaukrati for almindelige boligejere.
Mulige samfundstab: En direkte avancebeskatning risikerer ifølge analysen at ramme mobiliteten på boligmarkedet, da boligejere kan blive fristet til at udskyde salg for at undgå at skulle have penge op af lommen.

CEPOS har ret i, at en løbende "boligbeskatning" (ejendomsværdiskat og grundskyld) virker prisnedsættende. Hvis vi ikke havde den, ville boliger i storbyerne koste endnu mere. Det er denne reduktion af "ejerens salgsprovenu", som (bevidst misvisende?) kaldes en "beslaglæggelse af over halvdelen af avancen". En mere ærlig formulering er "at den faktiske avance i dag er 100 % skattefri og en ophævelse af ejendomsværdiskat og grundskyld vil øge denne skattefri avance til langt over det dobbelte". Og vi kan - lidt mere polemisk - tilføje: "og dermed øge den ufortjente ulighed."

NB. Retsforbundet er i øvrigt modstander af ejendomsværdiskat, da den falder på en arbejdsskabt værdi (bygningen) og straffer den, der forbedrer og vedligeholder sin ejendom godt. Vi ønsker kun grundskyld. Og vi bruger ikke gerne udtrykket "boligbeskatning" - det er ingen skat; men en inddragelse af en monopolfordel, nemlig den samfundsskabte beliggenhedsværdi.

CEPOS har i øvrigt også helt ret i, at en avancebeskatning er en misforstået løsning. Ud over de nævnte kan vi tilføje:

Den kommer for sent og griber først ind, når skaden er sket. Jordværdistigningerne er allerede kapitaliseret i priserne. Unge købere får ikke billigere adgang. En avanceskat på f.eks. 25 % betyder blot, at boligen får to "sælgere"; nemlig ejeren og staten.
Og så er den uretfærdig og rammer vilkårligt: dem, der flytter af nødvendighed og dem, der sælger på det "forkerte" tidspunkt.
Mvh. Redaktionen.

Fra EDCs hjemmeside.
Se hvad du kunne blive husejer for engang.
Gennemsnitskvadratmeterprisen for en villa eller et rækkehus, der er solgt i Danmark i år, ligger på knap 20.000 kr., 9 pct. højere end for et år siden.

At boligpriserne stiger, og at de stiger meget visse steder, har vi vænnet os til de seneste år. Men går man lidt længere tilbage, f.eks. et par årtier eller tre, får man alligevel den samme fornemmelse, som når et ældre familiemedlem mindes barndommens lykke over at finde en to-krone, som så kunne holde alle vejens unger med slik i dagevis.

Hvis man tager udgangspunkt i gennemsnitspriserne i nogle af dagens dyreste… kommuner, ville huset på de 150 kvadratmeter, som i dag koster på den dyre side af 10 millioner i Gentofte, kunne erhverves for cirka det halve (5,5 mio. kr.) for 10 år siden. Ved årtusindeskiftet var prisen lige godt 2 mio. kroner. Tilbage i 1992, som er så langt statistikken rækker, kunne du blive husejer i Gentofte Kommune for omkring en million.

Ja, en nøgtern konstatering, som for tænksomme ejendomsmæglere (og andre tænksomme i almindelighed) vil føre til dybere tanker. Mvh. Redaktionen.

Politikerne bliver nødt til at erkende, at vi ikke kan komme videre med velfærden med de gængse fordelingsmekanismer. Man bliver nødt til at gribe ind mod den udviklingsbestemte formuedannelse (jordværdier, red.)

Skoleinspektør Peter Ussing.

10. Arbejdsfrie og ufortjente gevinster og monopolgevinster

v/ redaktionen.

Vi har tidligere lovet en artikel om disse forhold på et tidspunkt – den kommer her.

At en gevinst er arbejdsfri og ufortjent er ikke i sig selv et argument for, at den er uretmæssig og bør forbydes, forhindres eller beskattes. Typiske eksempler kunne være store arvebeløb eller gaver fra rige slægtninge og velyndere.
Modstanden mod den slags gevinster har vistnok til dels deres oprindelse i misundelse eller i kommunistisk inspirerede tanker. Men er faktisk også i høj grad forståelige og berettigede. De næres nemlig med rette af, at de mange penge, nogle arver eller får foræret, ofte er "tjent" på et tvivlsomt retsgrundlag.

Retsforbundet mener imidlertid, at **arv og gaver,** som man "kommer let til" er helt retfærdige. Dog må man holde sig den forudsætning for øje, at det kun gælder, hvis vi har et samfund efter Retsforbundets "hoved": pengene til arv og gaver skal være tjent i udsagnsordets rette betydning, dvs. ved ærligt arbejde eller produktion. Uden den forudsætning forvrides samfundet og retfærdigheden generelt – og naturligvis også, når det gælder arv og gaver.
Vi kan illustrere det rette forhold med en lille historie: Hvis en mand tager ud på havet i sin egen båd og fanger fisk, er fiskene hans retmæssige ejendom, da han selv har selv stillet såvel arbejde som produktionsapparat til rådighed. Og han kan gøre med fiskene, som han vil. Han kan spise dem, sælge dem eller forære dem væk. Og de penge, han får for dem, kan han naturligvis give videre som arv eller gave. Eller han kan blive enig med nogle andre fiskere, at alle lægger 1000 kr. fra fiskesalget i en bunke og trækker lod om, hvem der skal have dem. Dvs. lettjente **lotterigevinster** er også retmæssige – ingen er jo tvunget til at deltage i lotteriet.

Også store **fortjenester ved givtigt arbejde**, som folk med gode evner kan opnå, er helt retmæssige. F.eks. de store beløb dygtige popsangere, fodboldspillere, kunstnere eller forfattere tjener. De tager ikke noget uretmæssigt fra nogen – jeg kan jo selv bestemme, om jeg vil bruge mine penge på deres grammofonplader, sportsbilletter, malerier eller bøger.

Flere har også spurgt om Retsforbundets syn på **renter**. Er renter retmæssige? For det første må vi huske, at rentesats og realrente er to forskellige ting. Den rene renteprocent er ikke kun "rente", den er også risikodækning, inflationssikring, administration mv., som naturligvis er berettigede tillæg til realrenten. Selve "realrenten" (dvs. den reelle gevinst ved at udlåne) anser Retsforbundet for retmæssig. Det er imidlertid ikke umiddelbart indlysende, at det forholder sig således. Interesserede henvises til Henry Georges argumenter herfor i "Fremskridt og Fattigdom" kap. 3 – kan læses på https://bibliotek1.dk/ (Henry George Biblioteket)

Og hvad så med **gevinster (og tab) gennem handel med aktier** og de mange finansielle produkter, som der kommer flere og flere af? Udgangspunktet er, at dette er legitimt – som Henry George skriver, så går det her som ved spillebordet: hvad den ene taber, vinder den anden. Og folk, som holder sig ude af børsspekulationer, er upåvirkede.
Forholdene er dog næppe så enkle. De finansielle markeder kan "pustes op" og skabe kapital og penge, som der ikke er "dækning" for, ligesom svingninger i markedet kan føre til kollapser og konkurser, som påvirker mange mennesker. Området trænger vistnok til en ny principiel gennemtænkning, som vi endnu har til gode?

Ovenfor er kort beskrevet de områder, hvor der kan forekomme store gevinster, der som udgangspunkt er retmæssige under forudsætning af, at samfundet har et rigtigt ejendomsretsbegreb – som kort beskrevet i rammen på forsiden.

Så kommer vi til **monopolgevinster.**

Vi vil ikke her behandle jordmonopolet, udover at anføre, at det i virkeligheden er en underafdeling af et videre begreb: «ressursemonopolet» som omfatter privat fortjeneste ved besiddelse af f.eks. resurser i undergrunden, fiskekvoter, eneretter på produktion af f.eks. energi, drift af offentlig infratruktur osv., radiofrekevnser, geostationære sattelitbaner og – i nyere tid – ikke mindst «tech-monopler» indenfor digital teknologi.

Men vi vil til gengæld kort omtale **patenter og copyright der jo også er monopoler.**
Området er kompliceret, da disse monopoler har et "retmæssigt" element; men både kan omfatte for meget og udstrækkes for længe. Spørgsmålene er mange.
Bør vi ikke frit have lov til at kopiere hinandens

”opfindelser”, baseret på en ny kombination/brug af kendte fysiske elementer?
Skal Disney have evig eneret til at tegne Anders And?
Et særligt problem udgør patenter på ”liv”, dvs. organismer/arter frembragt gennem fremavl/gensplejsning mv. Og hele det nærtbeslægtede område indenfor medicinsk biokemi (lægemidler, vacciner etc.) De kan redde liv, men derfor også koste liv, hvis brugen hindres. Naturligvis kan en slags ”ekspropriation” af eneret til medicin komme på tale, hvis almenvellet kræver det.
Også eneret på computerprogrammer og algoritmer er problematiske. De minder om ”sprog”, som vi jo ikke har eneret på til almindeligt brug. Kun unikt og kompliceret sprog giver eneret (f.eks. et digt eller en roman).
Retsforbundet har ikke et færdigt svar på problematikken. Men en rettesnor for ”omfanget” er naturligvis, at der er tale om noget HELT nyt, som er arbejdsskabt, dvs. skabt af mennesker og deres tænkeevne (og ikke af AI???).
Og for varigheden kunne en rettesnor for den maksimale længde være indtil ophavsmændenes død – ud fra en betragtning om, at ingen bør tjene på sit arbejde længere end han lever. Eller – for eneret skabt af ansatte for firmaer – kun et vist antal år, måske svarende til den almindelige ansættelsesperiode i den slags forskningsjobs.

En særlig type af monopolgevinster er de gevinster, staten scorer på grund af især to monopoler.
1) **Skattemonopolet,** der tillader staten at konfiskere arbejdsløn og produktionsresultater ad libitum.
2) **Pengemonopolet** – statens eneret på at udstede betalingsmidler – der især bruges til at ”lade seddelpressen køre”
NB I vore dage skabes elektroniske kroner blot ved et tryk på en knap. Når det skaber inflation, sker der et tyveri fra sparere og en foræring til lånere. Danmarks Nationalbank har udstedt fysiske kontanter for cirka 49 milliarder kroner. Mængden af elektroniske penge udgør en langt større andel, og samlet set er der over 1.600 milliarder kroner i omløb i form af overførbare indskud til bankerne (ifølge Nationalbankens balance). Hertil kommer elektroniske penge brugt til opkøb af udenlandsk valuta (kursstabilisering).
Et særligt problem, som ikke berøres her, er bankernes mulighed for at skabe likviditet (penge) ved at yde lån mv.

De spørgsmål, som vore læsere har rejst om emnet, kan redaktionen – som det fremgår af ovenstående summariske redegørelse - ikke svare fuldstændigt på. Sagen kræver overvejelser. som andre også må bidrage mere fyldestgørende med.

11. Tyren.

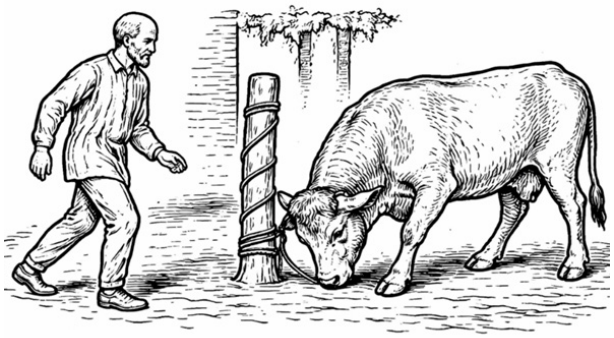

Tæt uden for mit vindue står en stor tyr, der ved en ring i næsen er tøjret til en pæl. Mens den har græsset er den gået rundt og har viklet tøjret om pælen, så den nu står fastlænket og pines ved synet af det dejlige græs, som den ikke kan nå. Den kan ikke engang slå med hovedet og jage de fluer væk, der samles på dens bov. Af og til prøver den at komme løs, men forgæves. Så brøler den ynkeligt og hengiver sig stille til sin usle skæbne.

Denne tyr med sin vældige kraft, der lider savn med overflod lige for øjnene og hjælpeløst må lade sig udsuge af svagere skabninger, bare fordi den ikke er klog nok til at indse, hvordan den kommer fri, er for mig billedet af den arbejdende menneskehed. Jeg går nu ud og driver tyren tilbage og vikler tøjret af pælen; men hvem vil frigøre menneskene?

Henry George i forordet til
”Beskyttelse eller Frihandel?”

12. Regeringsgrundlagets boligpolitik

Her følger visionen ordret og nedenunder de ni tiltag i kort form, som skal sikre at visionen gennemføres.

Det er regeringens vision, at alle i Danmark har gode muligheder for at have et sted at bo og frihed til selv at kunne vælge, hvor man ønsker at bo samt at unge selvfølgelig har reel adgang til boligmarkedet.

1. Nedsætte en ekspertkommission. Kommissionen skal inddrage alle relevante perspektiver.
2. Give kommuner og regioner bedre muligheder for at tilbyde offentligt støttede tjenesteboliger til udvalgte medarbejdergrupper.
3. Tage initiativ til en ambitiøs boligplan 2030 gennem aftale mellem stat og København og Frederiksberg kommuner.
4. Sikre de rette balancer mellem beskyttelse af eksisterende lejere i forbindelse med renoveringer og forbedringer af den enkelte bolig.
5. Sikre, at færre gode boliger rives ned og erstattes af nybyggeri.
6. Understøtte tilvejebringelsen af flere ejerboliger i de større byer.
7. Undersøge og forbedre rammerne for at tilbyde bofællesskaber og seniorbofællesskaber.
8. Sikre, at udbuddet af plejeboliger følger med efterspørgslen
9. Gøre det mere attraktivt at opstille midlertidige boliger og efterfølgende omdanne dem til almene boliger,

Redaktionen ønsker regeringen held og lykke med visionen, som Retsforbundet ikke kunne udtrykke bedre. Om de ni behandlingsforslag hjælper stort i forhold til visionen er så et andet spørgsmål.
Dog konstateres med tilfredshed (pkt. 1) at ekspertkommissionen "skal inddrage alle relevante perspektiver." Vi forventer derfor regeringens indbydelse til, at en repræsentant for Retsforbundet deltager i arbejdet.

13. Download interessante ting

v/redaktionen.

Jordens bedste løsning

Retsliberalt Forum

Retsforbundet

Henry George Biblioteket

Næsten alle har en mening om, hvad der er rigtigt og forkert, hvad der er ret og uret. Selv om vi ikke altid kan formulere det i klare grundsætninger, så fælder vi i konkrete situationer som regel en dom. Den er måske ofte hastig og uden tilstrækkelig viden om baggrund og bevæggrund hos de implicerede. Og måske påvirket af følelser og egeninteresser.
Men trods alle svagheder i vores dømmekraft, så er der alligevel en dybt rodfæstet tro på, at der findes en sandhed om ret og uret uden for os selv. At der findes nogle grundlæggende regler, som kan bruges til at finde den rigtige dom.

Fra artikel på Retsliberalt Forums hjemmeside af Thorkil Sohn

14. Patientjournal.

v/ sekretær i Retsforbundet Thorkil Sohn på opfordring.

I årene 2000-2022 (de sidste to årtier, hvor Retsforbundet fungerede som et politisk parti), blev vi svagere og svagere. Trods ihærdige forsøg på bremse sygdommen gennem store personlige ofre og arbejdsindsatser og et stort pengeforbrug (til agitationskampagner og indsamling af underskrifter for at opnå opstilling til valgene), blev det værre og være. Og vi endte i "coma" i 2022. Pengekassen var tom og der var 26 medlemmer tilbage. "Ret og Frihed" blev trykt i 50 eks. Næste station var Skifteretten. Selv om der var tre støttefonde med selvstændige bestyrelser tilknyttet Retsforbundet, så var selve kapitalerne urørlige. Og det årlige renteudbytte meget begrænset.

De resterende medlemmer blev enige om – mod alle odds - at forsøge en genoplivning. Den øjeblikkelige nødhjælp kom i form af et privat lån. Og så blev en reorganiseringsplan vedtaget gennem vanskelige forhandlinger med Retsforbundet og de tre støttefonde på to møder i Nr. Åby og København.

Eneste overlevelseschance var, at de tre fonde (Forvaltningsnævnet, Lambeks Legat og Gungårds arv), kunne opløses, så vi kunne få kapitalerne udbetalt, De tre bestyrelser var imod - netop pga. de mange penge, der var brugt i i årene forud til konsulentfirmaer og forgæves forsøg på at samle vælgererklæringer. I alle fonde var der alternative testamentariske bestemmelser, f.eks. "Kræftens Bekæmpelse", "Røde Kors" "Legater til uddannelse" osv. Og bestyrelserne var mest stemt for at lade Retsforbundet dø og give pengene til de nævnte formål.
Omvendt var der kræfter (indenfor de 26 medlemmer i Retsforbundet, der var tilbage) som ville fortsætte som hidtil med at søge opstilling snarest mulig. Og mente, at fondene bare værsågod havde at "lystre" og hoste op med alle pengene.

Der blev opnået et kompromis, så fondsbestyrelserne gik med til at søge Civilstyrelsen om ophævelse af fondene – hvilket i øvrigt var en proces, der tog over et år. Så der måtte stadig gives kunstigt åndedræt i form at private lån til Retsforbundet. Heldigvis kunne der – langt om længe - overførtes godt 2 mill. kr. til Retsforbundet.

Det er vigtigt, at forstå, at kompromisset består af to hovedpunkter.
1) Retsforbundet arbejder som en forening for sine grundideer – ganske som ved stiftelsen for over 100 år siden. Og "partiambitionerne" lægges i dvale - alle forsøg på opstilling til Folketinget opgives INDTIL vi har styrke til det. Arbejdsprogrammet lægges derfor til hvile (det figurerer på hjemmesiden under "historiske papirer"). NB. Det er derfor Retsforbundet pt. ikke tager stilling til f.eks. EU, atomkraft, indvandring osv.
2) Pengeforbruget skal begrænses til 1/20 af de frigivne midler pr. år. Dvs. ca. 100.000 kr.

Betingelsen var, at disse 2 punkter skulle indgå i de forenklede vedtægter, der blev vedtaget til erstatning for de komplicerede vedtægter, der er nødvendigt for et politisk parti.

Derfor vedtægternes
§ 1 om at vi udelukkende arbejder på grundlag af ideprogrammet.

§ 2 om at opstilling til Folketinget kun kan besluttes af generalforsamling; men at det endelige hovedmål er at genopstå som politisk parti.

§ 6 om, at der kun bruges 1/20 af kapitalen pr. år.

Denne "binding af os selv" var altså den "pris", der måtte betales for redningspengene. Fondenes bestyrelse ville sikre sig, at fremtidige bestyrelser i Retsforbundet ikke fortsatte som hidtil og satte de nye penge overstyr; men blev tvunget til at vente, til et politisk comeback var realistisk.

Efter alt dette vågnede "patienten" langsomt op af coma og arbejdet med "genoptræning" og genvinding af ungdommens styrke begyndte. Ingen ved om det lykkes, mange tvivler og resultaterne er små: "Ret og Frihed" udsendes til ca. 900 modtagere, medlemstallet er gået fra 26 til 103 og Retsforbundets Facebook har 5 tusind følgere.

Så vi er stadig ekstremt svage, men dog i en lidt mere stabil tilstand.

Politik begynder, hvor de to skabende faktorer (naturgrundlaget og arbejdet) møder de to forbrugende faktorer (fællesskabet og det enkelte menneske).

Skovfoged Ejnar Pedersen – retsliberal tænker.

15. Gamle retsstatsmænd: Viggo Starcke 1895 – 1974

Viggo Starcke er en af de retstatsmænd, som mange ældre stadig husker. Han var udannet læge og arbejdede som sådan 1921 – 1946. Men det var som en af Retsforbundets mest fremtrædende politikere, at han blev landskendt. Han havde det med hjemmefra (som så mange retstatsfolk), idet hans, far filosoffen C. N. Starcke, var en af Retsforbundets stiftere.

Allerede som ung læge gik han ind i Retsforbundet, blev formand i 1938 og medlem af Folketinget i 15 år. Under hans ledelse indgik partiet i den såkaldte trekantregering 1957-1960 med Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre.
Som formand for folketingsgruppen og minister fik han mulighed for at bruge sine retoriske evner i radioen. Det var det, der gjorde ham kendt i en videre kreds. Ikke mindst hans "berømte" standardindledning: "Tak fordi jeg må komme ind i Deres stue".

Og som fortaler for frihandel og fuld grundskyld og som modstander af statslig indblanding i økonomien tegnede Viggo Starcke partiets profil. Han var stærkt nationalt sindet og gik - i modsætning til flere partifæller - ind for et stærkt forsvar og dansk medlemskab af NATO. Og han var modstander af abort.

Viggo Starcke forlod aktiv politik, da Retsforbundet i 1960 gled ud af Folketinget. Hans anden hustru, Lis Starcke (tidl. Lis Kristoffersen, 1909-1998), tilhørte også partiets inderkreds og blev efter hans død selv medlem af Folketinget 1977-1981. Hun omtales i næste nr. og vi bringer et billede af en smuk frise, som forestiller dem begge.

Billede med tilladelse af Henry George Biblioteket

Af Starcke værker kan vi nævne:
Fosterdrab, 1932
De store Landboreformer og Handelsfrihedens Tid, 1936 (sammen med andre)
Folket og Retfærdigheden, 1943

De store, afgørende spørgsmål i tilværelsen er alle meget enkle, så enkle, at enhver kan forstå dem. De små detailspørgsmål er derimod ofte indviklede og somme tider vanskelige.
Lykkeligvis er det sådan, at store spørgsmål er større end små spørgsmål. Der er nogen, der ikke kan se det. De er så optagne af de små tings detailler, at de overhovedet ikke kan se, at der er nogen store ting.

Viggo Starcke.

Praktiske oplysninger, foreningsstof mv.

A. Bidrag, elektroniske medier og medlemskab mv.

Frivillige bidrag

Bidrag til Retsforbundet fra såvel medlemmer som andre modtages med tak og kan indbetales til MobilePay 468370 eller konto 8401-1133489.

Vi modtager bidrag fra alle og enhver. Selv om Retsforbundet har en solid formue, har vi behov for private bidrag. Formuen er nemlig bundet, idet den især består af testamentariske gaver. Så vi kan kun bruge afkastet på ca. 100.000 kr. Og det dækker kun de mest nødvendige omkostninger. Så private bidrag er nødvendige – og ethvert bidrag går til at øge udadvendt aktivitet.

Bidragydere nævnes med navn og sted, medmindre der anføres "Anonym"

Der er siden sidst modtaget flg. bidrag:
Ulrik Sommer Jensen, Store Merløse 200 kr.
Leif G. Andreasen, Odense 500 kr.
Brian Jaminson, Gislev 100 kr.
Orla Krogh, Hjørring 900 kr.
Lars Wolf, Stevns 400 kr.
Peter Perlsø, Søborg 250 kr.
Bjørn Starcke, Fredensborg 100 kr.
Jørgen Lybecker, Ballerup 100 kr.
Emil Sohn, København 250 kr.

Bidrag specifikt til "Ret og Frihed":
Henry Georges Mindefond 25.000 kr.
I alt 27.800 kr. – TAK

ELEKTRONISKE MEDIER

Vi gør opmærksom på **Retsforbundets hjemmeside** https://retsforbundet.dk/
Den har fået en mindre opgradering. Vi agter at foretage en større ændring og beder vore læsere komme med forslag til forbedring af hjemmesiden til retsforbundet@mail.dk
Se også vores offentlige **Facebook-side**, hvor der løbende kommer nye opslag og hvor alle og enhver kan kommentere (dog slettes uhøflige og irrelevante indslag).
Endelig har vi en lukket medlemsgruppe på Facebook, beregnet til intern meningsudveksling. Ethvert medlem kan optages og der er pt. 54 deltagere.

MEDLEMSKAB AF RETSFORBUNDET ER FOR ALLE MED SYMPATI FOR SAGEN

Vil du være medlem af Retsforbundet, er det OK (set fra vores side) samtidigt at være medlem af andre partier, da vi arbejder som en forening med oplysning og argumentation.

Og det er også OK, hvis du som medlem "kun" vil støtte uden at være speciel aktiv.

Medlemskab koster 100 kr. pr. år. Husk at anføre "kontingent", navn og evt. adresse/mail. Forhøjet beløb regnes som bidrag. Indbetaling af kontingent sker til MobilePay 468370 eller konto 8401-1133489

NB. Er du ikke parat til det, så kan man "nøjes" med at bestille "Ret og Frihed" gratis pr. mail eller post. Send en mail til retsforbundet@mail.dk med de fornødne oplysninger.
Du kan også bestille "Ret og Frihed" og melde dig ind via vores hjemmeside, som let kan googles.

B. Retsforbundets generalforsamling 2026

Kortfattet referat af generalforsamlingen på Askov Højskole søndag d. 12. april 2026 kl. 13.

Efter frokost afholdtes generalforsamlingen. Der var 13 deltagere.
Formanden Jørgen Ganshorn aflagde beretning, der blev godkendt.

Kasserer Thorkil Sohn forelagde det reviderede regnskab, der udviste et underskud på ca. 37 t. kr., hvilket især skyldes manglende huslejebetaling, da vores lejer af en del af kontorlokalerne i København er gået konkurs. Regnskabet blev godkendt.

Til bestyrelsen genvalgtes Jørgen Ganshorn, Thorkil Sohn, Erik Ravn, Poul Gerhard Kristiansen, Vagn Christensen og Leif G. Andreasen og nyvalgtes Lars Bækgaard. Sigurd Kristensen ønskede ikke genvalg.
Til revisor genvalgtes Ove Thuen og nyvalgtes Birgit Skovmand. Per Møller Andersen ønskede ikke genvalg.

Kontingentet fastsattes til minimum 100 kr. om året – med mulighed for, at medlemmerne kan betale et ekstra gavebidrag.

Under "Eventuelt" drøftedes forskelligt, især ideer til, hvorledes Retsforbundet kan få fremgang.

Efter generalforsamlingen konstituerede bestyrelsen sig med Jørgen Ganshorn som formand, Lars Bækgaard som næstformand, Thorkil Sohn som sekretær og kasserer. Disse tre udgør - sammen med Erik Ravn – forretningsudvalget.

C. Samtalemøder i København

Møderne finder sted i "Henry George-biblioteket", Lyngbyvej 56 A, 2100 Kbh. Ø.
Alle aftener kl. 19.00 – dørene åbnes 18.30

Der er planlagt følgende møder i 2. halvår af 2026.
torsdag 20. august. Sekretær I Retsforbundet Thorkil Sohn indleder med et kort oplæg (10 min.)
torsdag 17. september.
torsdag 15. oktober.
torsdag 19. november.
torsdag 17. december.

Alle og enhver er velkomne. Man behøver ikke at være medlem af Retsforbundet. Tilmelding er ikke nødvendigt.

Ved samtalemøderne mødes vi for frit og uformelt drøfte de forhold, som ligger os på sinde – med udgangspunkt i de emner, som Retsforbundets tidsskriftet "Ret og Frihed" behandler.

Og vi kan se bibliotekets lokaler og enorme samling af bøger og andet materiale, samlet gennem en menneskealder af især retsstatsmanden Per Møller Andersen. Det er på verdensplan en af de største samlinger af den art.

Det skal understreges, at man naturligvis er velkommen, selv om man ikke er overbevist georgist/retsliberal; men "kun" nysgerrig/interesseret. Og hvis I har børn/børnebørn eller kender nogle unge mennesker, er de meget velkomne.

Evt. deltagere, der konkret ønsker at medvirke til planlægning af de kommende møder eller på anden måde bidrage til ideernes vækst, kan aftale at danne netværk eller små grupper.

Alle er velkomne til at bidrage med et diskussionsoplæg. Da det er samtalemøder, skal oplæg begrænses til max. 10 min.

Med venlig hilsen fra en kreds af interesserede læsere af "Ret og Frihed".

D. Retsforbundets Sommerstævne søndag d. 30. aug. 2026.

Afholdes i Nordsjælland ("Rudolf Tegner museet "og "Ravns forsamlingshus"). Alle er velkomne – både medlemmer og andre.

Program for sommermøde 30. august 2026 i Græsted:
10.45 mødes vi ved Rudolf Tegner museet Museumsvej 19, 3120 Dronningmølle.

11.00 Rundvisning i museet og intro til det store hedelandskab med skulpturer "Rusland".

12.30 Frokost i cafeen ved Tegner museet (inkl. i betalingen - drikkevarer for egen regning)

14.00 Kører vi til "Ravns Forsamlingshus" i Græsted Udsholtvej 101, 3230 Græsted, i Blistrup. (indkørsel fra Helsingevej venstre for nr. 52
Foredrag om Henry George og Grundtvig: "Hvad er mit og hvad er dit?" ved sognepræst Ole Petersen.
Ole Petersen leder også fællessangen fra Højskolesangbogen.
Vi slutter med kaffe og kage

16.30 Tak for i dag.

Hvis der er stemning for det, kan vi på vej hjem køre et smut forbi Hornbæk Havn, Det kunne være, vi får lyst til at tage en gammeldags is der.

Bindende tilmelding sker ved indbetaling af 280 kr. på til MobilePay 468370 eller konto 8401-1133489 inden 25. august.

E. Om "RET OG FRIHED".

ISSN 2794-7971 (trykt udg.) ISSN 2794-798X (Online)
Redaktion: Leif G. Andreasen og Thorkil Sohn (ansvh.)

Tidsskriftet er et **frit forum** for interesserede i georgisme og rets liberalisme. hvor der er plads til artikler, debat, kommentarer, kritik, spørgsmål, oplysning og indlæg mv. fra alle læsere.
Navngivne indlæg står derfor for forfatterens egen regning og er ikke nødvendigvis dækkende for hverken Retsforbundet eller Rets liberalt Forums ideer.
Aviser og andre er velkomne til at publicere artiklerne helt eller i uddrag eller som referat/kommentar – mod angivelse af kilden.

Kender du nogen, som måske kunne være interesserede i at modtage "Ret og Frihed", så send gerne enten deres mail- eller deres postadresse. De vil så modtage tidsskriftet med Retsforbundet som afsender og med tilbud om at afmelde det.

Bladet er udkommet siden 1962 og er således 63. årgang. Den nuværende nummerering – vi er kommet til nr. 29 - starter i 2018.
Bladet udsendes gratis til Retsliberalt Forums og Retsforbundets medlemmer og følgere samt diverse medier, uddannelsessteder mv.
Og det sker dels i fysisk form pr. post og dels pr. mail, således som vi har registreret det.
NB. Ønsker du at modtage bladet i en anden form end den nuværende, bedes du på retsforbundet@mail.dk meddele dette skift fra mail til post eller omvendt, fra post til mail.

Input til næste nummer af RET OG FRIHED, som forventes udsendt ved årsskiftet 2026 /2027, bedes sendt senest 15. nov. 2026 til Thorkil Sohn, Bildtsvej 26, 6950 Ringkøbing, tlf. 9749-5407, mail: retsforbundet@mail.dk

Du kan på retsforbundet@mail.dk også tilmelde dig som gratis modtager af tidsskriftet.
Og samme steds kan du også **afmelde dig**. Selv om politiske partier er undtaget fra markedsføringsloven, sletter vi **pr. kulance** enhver, der ønsker det.

Det bedste sted at læse alle foregående udgivelser er https://retsliberal.dk/arkiv/nyhedsbreve eller https://retsforbundet.dk/oevrige-oplysninger/

Praktiske oplysninger, foreningsstof mv.

F. Generel info om Retsforbundet

Retsforbundet er en forening med det vedtægtsbestemte formål **"at søge retsstaten gennemført i overensstemmelse med de retsliberale og georgistiske ideer, som fremført af især Henry George, C. Lambek og Severin Christensen og som udtrykkes i slagordene: Fuld Grundskyld – Personlig Frihed – Frihandel – Statsmagtens Begrænsning og i forbundets ideprogram" og vi "virker gennem studiekredse, debatmøder, udgivelse af hjemmeside, pjecer og tidsskrifter, agitation, folkeoplysning, påvirkning af partier o. lign. med henblik på at opnå tilstrækkelig tilslutning til at søge politisk indflydelse gennem selvstændig opstilling."**

Denne "trosbekendelse" kan "forkyndes" på mange måder.

Retsforbundet peger på **en retning at gå i - for at nå til et retfærdigt og frit samfund for alle.**
Og dermed gives plads til divergerende opfattelser om den helt præcise rutevejledning og om målets helt nøjagtige placering. Derfor hilser vi alle velkomne, hvis opfattelserne ligger "indenfor skiven".

Nødvendigheden af at være mere præcis, stiger, hvis det lykkes os at komme i gang med rejsen. Før det kan ske, skal vi have samlet en noget større gruppe, som overhovedet ønsker at drage afsted på vejen mod politisk indflydelse og opstilling.

Se også vores hjemmeside: retsforbundet.dk/. Og glem ikke at klikke på "øvrige oplysninger" – her er meget at se.
Vi gør også opmærksom på Retsforbundets Facebookside, som let fremsøges på Facebook. Alle har mulighed for at kommentere de forskellige opslag. Dog har Retsforbundet en moderator, der tager sig af evt. uforskammede indlæg mv.
https://www.facebook.com/retsforbundetdk/
Desuden har Retsforbundet en medlemsgruppe på Facebook, der er åben for alle medlemmer (søg blot om medlemskab, hvis du er medlem). Her er der fri intern debat om Retsforbundets ideer og øvrige forhold: facebook.com/groups/retsforbundet

Vi overholder alle persondataregler (GDPR)
Du kan på dette link se vores redegørelse herom: https://www.dropbox.com/s/hyn40yratqfyopy/Opbevaring%20af%20personoplysninger.docx?dl=0

KONTAKT
Retsforbundet kontaktes pr. mail: retsforbundet@mail.dk og pr. post: Retsforbundet v/ sekretær Thorkil Sohn, Bildtsvej 26. 6950 Ringkøbing, tlf. 29 26 23 07.
NB. Der er en månedlig kontortid i København. Se nedefor!

Bestyrelsen medlemmer kan kontaktes pr. mail

Forretningsudvalget:
Formand: Arkitekt Jørgen Ganshorn,
mail: ganshorn@hotmail.dk

Næstformand: Lektor og datalog Lars Bækgaard,
mail: lars@baekgaard.biz

Kasserer og sekretær: Fhv. efterskoleforstander, cand.jur. Thorkil Sohn,
mail: thorkil.sohn@mail.dk

Leder af ungdomsafdeling: Tømmerhandler Erik Ravn,
mail: erikravnfrance@gmail.com tlf. 21 51 54 32,

Øvrige medlemmer:
Historiker Poul Gerhardt Kristiansen,
mail: poulgerhardck@gmail.com

Entreprenør Vagn Christensen,
mail: vagn@rava.dk

Typograf Leif G. Andreasen,
mail: leifgeorgandreasen@gmail.com

Nyt: Retsforbundet har fået lov til at have en kontorplads i København. Tak til vores "søsterforening" Henry George Biblioteket for husly. Og skilt i vinduet med vores månedlige kontortid: **3. torsdag i hver måned kl 18.30-19.00**
Adressen er i øvrigt lige på den anden side af indkørslen til Kristinegården, hvor Retsforbundets gamle kontor på Lyngbyvej 42 lå. Dette kontor har foreningen solgt – der er ikke behov for at have eget kontor i København, da hovedadministrationen foregår fra sekretærens adresse i Ringkøbing.

Praktiske oplysninger, foreningsstof mv.

G. Generel INFO om Retsliberalt Forum

Retsliberalt Forum er en gruppe, som blev oprettet for mange år siden for at drøfte de helt grundlæggende retsliberale principper. En debat, som vi ikke følte blev tilgodeset noget andet sted. Gruppen har en selvsupplerende bestyrelse ikke nogen egentlige medlemmer eller kontingent. I mange år samledes mange til møder, både medlemmer af Retsforbundet og andre, som mente, at Retsforbundet var drevet for langt væk fra det oprindelige grundlag.

Efter reorganiseringen af Retsforbundet, hvor det i vedtægterne slås fast, at der er plads til såvel georgister som retsliberale, er gruppen gået i tæt samarbejde med Retsforbundet og er medudgiver af nærværende blad.

Gruppen driver sin egen hjemmeside
www.retsliberal.dk

PS. Se på Retsforbundets hjemmeside lidt om forskellen på georgisme og retsliberalisme – det er ikke ganske de samme:
https://retsforbundet.dk/retsliberale-og-georgistiske-ideer/

Gruppens bestyrelse bestå af:
Per Møller Andersen, Allerød
Joseph Malby, Nuuk.
Dan Christophersen, Løgstør
Thorkil Sohn, Ringkøbing, kontaktperson
mail: thorkil.sohn@mail.dk

Hvad jeg skaber, det er mit, hvad du skaber, det er dit, hvad vi skaber i fællesskab, det er vort i fællesskab!
Kort sagt: Enhver sit – og resten til ligelig deling!

Retsliberalt Forums "motto"

H. Baggrundsviden og materialer

I øvrigt kan du kigge på www.retsliberal.dk eller https://www.retsforbundet.dk/ - hvis du vil vide mere.

Eller Facebook:
https://www.facebook.com/retsforbundet.dk

Prøv også Per Møller Andersens (bestyrer af Henry George Biblioteket) private side: www.grundskyld.dk
Og der er en guldgrube at hente på Henry George biblioteket: https://bibliotek1.dk/

Du kan også se en række retsstatsvideoer på https://www.youtube.com/@thorkilsohn7247/playlists (Vælg playliste: Politik).

Alle, der vil hjælpe med at udbrede kendskabet til bladet og til Retsforbundet, kan gøre dette ved at uddele en pjece.
Pjecen giver oplysning både om, hvordan man kan melde sig som "interesseret" og få "Ret og Frihed" gratis og om, hvordan man kan melde sig ind i Retsforbundet.
Pjecen findes i TO udgaver – en LILLE a-5 folder på 4 sider og en STOR a-5 folder på 8 sider, hvoraf de 4 er identiske med den lille. Og de kan bestilles gratis på mail: retsforbundet@mail.dk Skriv venligst antal og om det er LILLE eller STOR udgave samt forsendelsesadresse. Pjecerne giver en ret grundig indføring i sagen. Den store er måske bedst egnede til interesserede i samfundsspørgsmål.

Desuden kan flg. bøger leveres for 25 kr. plus porto:

SØLVKUGLEN (undertitel: "Der er kun en måde at udrydde fattigdom på") af Fred Harrison, oversat af Ole Lefmann.
Fås også på engelsk: **The Silver Bullet** af Fred Harrison

Virkningerne af fuld Grundskyld af Oluf Pedersen, dansk folketingsmedlem og fiskeriminister.

"Det Danmark..." af Peter Ussing, dansk skoledirektør
.
"I livets vold" (studier i etik hos C. Lambek og Severin Christensen) af Peter Ussing, dansk skoledirektør.

Praktiske oplysninger, foreningsstof mv.

Desuden kan flg. bøger leveres for 25 kr. plus porto:

Personlig Kultur
af C. Lambek, dansk skolemand
(med indledning af Peter Ussing).

Danmarks Retsforbund
af Kr. Kolding, dansk højskolelærer.

Progress and Poverty
(på engelsk) af Henry George.

Ret og uret af Severin Christensen,
dansk læge og retsfilosof.

Hver bestilling vedlægges gratis Retsforbundets pjece.

Forlaget Fritanken har flg. udgivelser, som kan købes i boghandlen. De anførte priser er vejledende.

Henry George:
Fremskridt og fattigdom (168,-)

Henry George:
En forvirret filosof (198,-)

Henry George:
Den nationaløkonomiske videnskab (148,-)

Henry George:
Arbejdets kår (198,-)

Severin Christensen:
Retsstaten (168.-)

Thomas Paine:
Menneskets rettigheder (128,-)

Knud Tholstrup:
Erindringer (128,-) PS. kendt som direktør/ejer af "Kosangas" og som retsstatsmand.

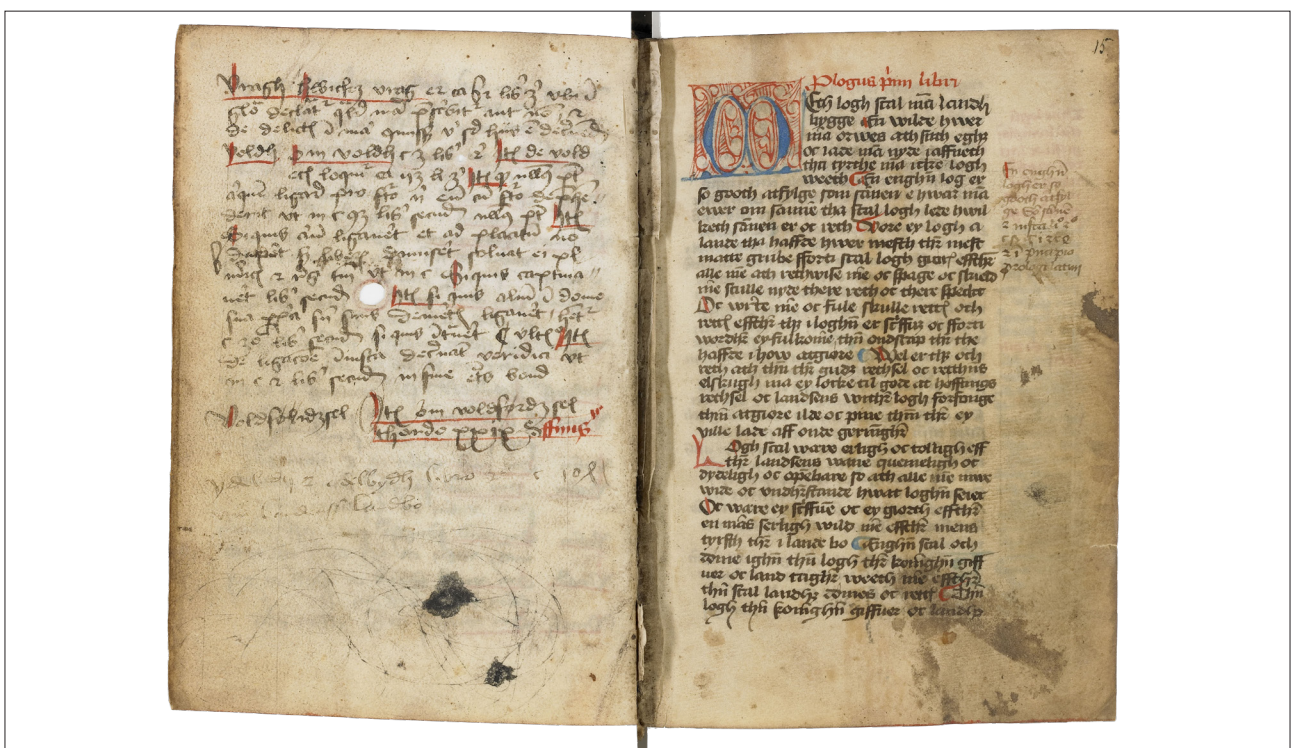

Danskens lov i strid og fred være ret og billighed, som kong Volmer ville.

Helge Rode.